

**OCENA EX-ANTE PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU
PONADLOKALNEGO DO ROKU 2030 DLA OBSZARU
METROPOLITALNEGO GDAŃSK-GDYNIA-SOPOT**

(wraz z częścią wdrożeniową opisującą realizację ZIT 2021-2027)

Gdańsk 2023

Zamawiający: Stowarzyszenie Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot

Redakcja:

dr Joanna Bogdziewicz-Wróblewska

Zespół autorski:

dr hab. Jakub H. Szlachetko

dr Joanna Bogdziewicz-Wróblewska

mgr inż. arch. Agnieszka Różga-Micewicz

mgr inż. Maciej Jendryczka

mgr inż. Wojciech Kłoszewski

mgr Bożena Krawczyk

mgr Agata Blacharska

mgr Małgorzata Jankiewicz

Gdańsk 2023

Spis treści

1. Uzasadnienie i wprowadzenie.....	3
2. Streszczenie.....	5
3. Ocena diagnozy.....	9
4. Ocena wizji rozwoju.....	15
5. Ocena poszczególnych celów.....	16
5.1 Cel strategiczny Klimat i przestrzeń.....	17
Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie odporności metropolii na zmiany klimatu.....	17
Cel operacyjny 1.2 Spójny rozwój przestrzenny.....	19
5.2 Cel strategiczny sprawny transport.....	21
Cel operacyjny 2.1 Sprawny i komfortowy transport zbiorowy podstawą mobilności mieszkańców.....	21
Cel operacyjny 2.2 Poprawa warunków mobilności aktywnej.....	23
5.3. Cel strategiczny Wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego.....	24
Cel operacyjny 3.1 Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej metropolii.....	24
Cel operacyjny 3.2 Integracja społeczno-kulturowa mieszkańców.....	29
5.4. Cel strategiczny Efektywna koordynacja współpracy metropolitalnej	32
Cel operacyjny 4.1.1. Stworzenie struktur efektywnej współpracy na rzecz przestrzeni i klimatu.....	32
Cel operacyjny 4.1.2. Wzmocnienie struktur współpracy transportowej.....	33
Cel operacyjny 4.1.3 Wzmocnienie struktur współpracy społeczno-gospodarczej.....	35
Cel operacyjny 4.2 Wspieranie efektywności instytucjonalnej gmin i powiatów.....	36
Cel operacyjny 4.3 Przekształcenie w związek metropolitalny lub gminno-powiatowy (uzyskanie nowych zdolności prawnych do rozwiązywania problemów metropolitalnych).....	43
6. Weryfikacja wymiaru terytorialnego.....	45
7. System realizacji.....	47
8. Ocena ram finansowych.....	48
9. Ocena spójności wewnętrznej dokumentu.....	48
10. Ocena zgodności z dokumentami.....	50
10.1. Ocena spójności z regionalnymi dokumentami strategicznymi.....	51
10.2. Ocena zgodności z ustawą o samorządzie gminnym.....	59
10.3. Ocena zgodności z dokumentami związanymi z realizacją funduszy UE.....	61
11. Ocena części wdrożeniowej dotyczącej ZIT 2021-2027.....	63
11.1. Ocena diagnozy.....	63
11.2. Ocena celów.....	66
11.3 Ocena przedsięwzięć rozwojowych.....	69
11.4. Ocena źródeł finansowania.....	72
11.5. Ocena warunków i procedur.....	73
11.6. Ocena zaangażowania partnerów.....	73

1. UZASADNIENIE I WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz 1658 ze zm.), politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju. Wśród strategii rozwoju ustawa wskazuje strategię rozwoju ponadlokalnego. Przed jej przyjęciem wymagane jest wykonanie ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii. Ustawa nie nakłada obowiązku zlecenia ww. ewaluacji podmiotowi zewnętrznemu.

Strategia rozwoju ponadlokalnego przygotowywana jest w oparciu o wymogi ustawy o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 559). Opracowywana jest przez gminy sąsiadujące, powiązane ze sobą funkcjonalnie.

Strategia ZIT przygotowywana jest w oparciu o art. 29 rozporządzenia ogólnego tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r., a także Umowę Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce.

Zgodnie z Umową Partnerstwa, JST wchodzące w skład związku ZIT posiadające lub planujące przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego nie będą musiały przygotowywać oddzielnego dokumentu, ale jego rolę pełnić będzie część wdrożeniowa do strategii rozwoju ponadlokalnego, spełniająca jednocześnie wymogi dla strategii ZIT. Warunkiem realizacji ZIT dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS) jest przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego do 31 grudnia 2025 r.

Strategia rozwoju ponadlokalnego OMGGS do roku 2030 zastąpi i skonsoliduje dotychczasowe dokumenty strategiczne Metropolii i będzie najważniejszym dokumentem, określającym wizję i cele rozwoju OMGGS na najbliższe lata.

Ocena ex ante projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla OMGGS służy weryfikacji trafności zdefiniowanych celów, oczekiwanych rezultatów, wskaźników, systemu realizacji oraz ram finansowych.

Analiza została przeprowadzona w oparciu o następujące zagadnienia:

1. Ocena kompletności i spójności wewnętrznej diagnozy (Rozdział 3);
2. Ocena trafności wizji rozwoju OMGGS i jej spójności z diagnozą (Rozdział 4);
3. Ocena trafności oraz realności celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków realizacji działań, a także trafności oczekiwanych rezultatów planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźników dla ich osiągnięcia (Rozdział 5);
4. Weryfikacja trafności zaproponowanego wymiaru terytorialnego strategii (model struktury funkcjonalno-przestrzennej) (Rozdział 6);
5. Ocena systemu realizacji strategii, w tym wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych (Rozdział 7);
6. Ocena realności i zasadności przyjętych założeń dla ram finansowych (Rozdział 8);
7. Ocena spójności wewnętrznej projektu Strategii (Rozdział 9);
8. Analiza relacji Strategii z regionalnymi dokumentami strategicznymi pod kątem wzajemnej spójności (Rozdział 10.1);
9. Ocena zgodności dokumentu z wymogami wynikającymi z ustawy o samorządzie gminnym (Rozdział 10.2);
10. Ocena zgodności dokumentu z wymogami wynikającymi z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r., a także Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce z 30 czerwca 2022 r. (Rozdział 10.3)

11. Ocena syntezy diagnozy obszaru realizacji ZIT (Rozdział 11.1);
12. Ocena celów, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT (Rozdział 11.2);
13. Ocena adekwatności projektów ZIT (Rozdział 11.3);
14. Ocena źródeł finansowania ZIT (Rozdział 11.4);
15. Ocena warunków i procedur obowiązujących w realizacji Strategii ZIT (Rozdział 11.5);
16. Ocena procesu zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych (Rozdział 11.6).

Ocena została przeprowadzona w oparciu o analizę danych zastanych. W ramach analizy uwzględniono następujące raporty i dokumenty:

- Dokumenty strategiczne:
 1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, ONZ (2015);
 2. Europejski Zielony Ład, Komunikat KE, 11.12.2019, COM(2019) 640 final;
 3. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (2021);
 4. Regionalny Program Strategiczny (RPS) w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego (2021);
 5. RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego (2023);
 6. RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego (2021);
 7. RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej (2021);
 8. RPS w zakresie mobilności i komunikacji stanowiący również Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Pomorskiego 2030 (2022);
 9. Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (2016);
 10. Strategia Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030 (2015);
 11. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2020 (2016 ze zm.);
 12. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego (2015);
- Programy UE i dokumenty programowe:
 13. Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce (2021);
 14. Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (2022);
 15. Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (2022);
 16. Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (2022);
- Raporty i analizy
 17. Diagnoza w zakresie adaptacji i mitygacji do zmian klimatu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (2021);
 18. Wyniki części diagnostycznej Planu Zrównoważonej Mobilności dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (2023);
 19. Ocena realizacji celów Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Obszarze Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot (2022);
 20. Kierunki rozwoju OMGGG (A. Biernat, A. Bisping, R. Kołodziej, M. Pyżyńska-Wójtowicz (2021)

21. The role and future perspectives of Cohesion Policy in the planning of Metropolitan Areas and Cities (raport główny oraz: Annex VII // Gdańsk-Gdynia-Sopot Metropolitan Area case study), Targeted Analysis is conducted within the framework of the ESPON 2020 Cooperation Programme, 2021
22. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego. Poradnik praktyczny, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej;
- Standardy OMGGs:
 23. Standard minimum w integracji imigrantów (2020);
 24. Standard minimum na rzecz osób z niepełnosprawnościami i otoczenia (2021);
 25. Wspólne standardy wizualne i funkcjonalne w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznej budowanych i modernizowanych węzłów integracyjnych;
 26. Wytyczne i rekomendacje w zakresie standardów budowy infrastruktury rowerowej dla samorządów i zarządców dróg (2017).

2. STRESZCZENIE

Celem analizy była ocena ex ante projektu *Strategii rozwoju ponadlokalnego dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk Gdynia Sopot do roku 2030*, z częścią wdrożeniową dotyczącą ZIT 2021-2027. W ramach badania sformułowano rekomendacje, dotyczące konieczności uzupełnienia oraz dokonania zmian w treści strategii. Poniżej znajdują się najważniejsze wnioski dla poszczególnych celów strategii, a także dla pozostałych rozdziałów.

- **CEL STRATEGICZNY 1 KLIMAT I PRZESTRZEŃ:** Przesłanki realizacji celu są trafne, jednak nazwa celu wymaga preredagowania. Cele określone do realizacji w ramach ZIT są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza”. Określone wskaźniki produktu oraz rezultatu dotyczące celów także są zgodne z metodologią SMART. Przedsięwzięcia rozwojowe określone do realizacji w ramach ZIT są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza” oraz wynikają z przeprowadzonej syntezy do diagnozy.
 - Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie odporności metropolii na zmiany klimatu: W diagnozie uwzględniono aspekty najistotniejsze dla rozwoju OMGGs w tym obszarze. Przesłanki realizacji celu są trafne. Diagnoza wyczerpuje informacje dotyczące walorów środowiska naturalnego, przyrodniczego i krajobrazowego, w tym informacje związane z oceną lokalnych zasobów przyrodniczych i wyzwań w zakresie ich ochrony, racjonalnego kształtowania. Niemniej jednak wymaga uzupełnień w odniesieniu do zagadnień szczegółowych. Kierunki działań są zdefiniowane na tyle precyzyjne aby nie mogły być interpretowane w odmienny sposób. Wskaźniki rezultatu w części dotyczącej strategii ponadlokalnej wymagają zmian. Wskaźniki ZIT - brak uwag.
 - Cel operacyjny 1.2 Spójny rozwój przestrzenny: Wnioski zawarte w diagnozie są trafne i wyczerpujące, pozwalają na określenie głównych problemów oraz wyznaczenie na ich podstawie właściwych celów operacyjnych związanych z zagospodarowaniem

przestrzennym OMGGS. Rekomenduje się zmiany redakcyjne. Cel operacyjny 1.2 oraz kierunek działań wraz z poddziałaniami dotyczącymi przestrzeni zostały zidentyfikowane trafnie oraz są wynikiem wniosków i problemów wskazanych w podsumowaniu diagnozy. Poniższa tabela przedstawia ocenę kierunku wraz z poddziałaniami z zastosowaniem tzw. filtru SMART. Wskaźniki rezultatu w części dotyczącej strategii ponadlokalnej wymagają zmian.

- **CEL STRATEGICZNY 2 SPRAWNY TRANSPORT:** Rekomenduje się doprecyzowanie nazwy celu. Część diagnostyczna dotycząca transportu i mobilności charakteryzuje się wysokim stopniem szczegółowości i zawiera odpowiednie dane do określenia kluczowych wniosków, prowadzących do identyfikacji głównych problemów i celów operacyjnych. Zawiera także opis najważniejszych danych diagnostycznych, pochodzących z projektu dokumentu SUMP OMGGS. Diagnoza wymaga jednak przerehabilitacji oraz uzupełnienia (szczególnie w zakresie kolei). Cele określone do realizacji w ramach ZIT są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza”. Określone wskaźniki produktu oraz rezultatu dotyczące celów także są zgodne z metodologią SMART. Przedsięwzięcia rozwojowe określone do realizacji w ramach ZIT są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza” oraz wynikają z przeprowadzonej syntezy do diagnozy.
 - Cel operacyjny 2.1 Sprawny i komfortowy transport zbiorowy podstawą mobilności mieszkańców: Cel został sformułowany adekwatnie. Przyjęte kierunki działań są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji. Należy jednak skorygować wskaźniki w części dotyczącej strategii ponadlokalnej. Brak uwag do wskaźników ZIT.
 - Cel operacyjny 2.2 Poprawa warunków mobilności aktywnej: Cel został sformułowany adekwatnie. Przyjęte kierunki działań są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji. Należy jednak skorygować wskaźniki w części dotyczącej strategii ponadlokalnej. Brak uwag do wskaźników ZIT.
- **CEL STRATEGICZNY 3 WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO I SPOŁECZNEGO:** Cele określone do realizacji w ramach ZIT są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza”. Określone wskaźniki produktu oraz rezultatu dotyczące celów także są zgodne z metodologią SMART. Przedsięwzięcia rozwojowe określone do realizacji w ramach ZIT są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza” oraz co do zasady wynikają z przeprowadzonej syntezy do diagnozy.
 - Cel operacyjny 3.1 Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej metropolii: Część diagnostyczna dotycząca potencjału gospodarczego charakteryzuje się wysokim stopniem szczegółowości i zawiera w większości odpowiednie dane do określenia kluczowych wniosków, prowadzące do identyfikacji głównych problemów i celów operacyjnych, wymaga jednak rozbudowania. Przyjęte kierunki działań są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji. Rekomenduje się dopisanie adekwatnych wskaźników rezultatu dla strategii ponadlokalnej.

- Cel operacyjny 3.2 Integracja społeczno-kulturowa mieszkańców: diagnoza wymaga uwzględnienia aktualnych danych w zakresie migrantów, a także uzupełnienia w odniesieniu do deinstytucjonalizacji. Przyjęte kierunki działań są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji. Rekomenduje się dopisanie adekwatnych wskaźników rezultatu dla strategii ponadlokalnej. Brak uwag do wskaźników ZIT. Cele określone do realizacji w ramach ZIT są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza”. Określone wskaźniki produktu oraz rezultatu dotyczące celów także są zgodne z metodologią SMART.
- **CEL STRATEGICZNY 4 EFEKTYWNA KOORDYNACJA WSPÓŁPRACY METROPOLITALNEJ**: Kwestia współpracy metropolitalnej (zdolności do podejmowania wspólnych działań przez jednostki samorządu lokalnego z obszaru metropolitalnego) pojawia się kontekstowo w zasadzie w całej „Diagnozie”. Przesłanki realizacji celu są trafne.
 - Cel operacyjny 4.1.1 Stworzenie struktur efektywnej współpracy na rzecz przestrzeni i klimatu: Przyjęte kierunki działań są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji.
 - Cel operacyjny 4.1.2 Wzmocnienie struktur współpracy transportowej: Przyjęte kierunki działań są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji.
 - Cel operacyjny 4.1.3 Wzmocnienie struktur współpracy społeczno-gospodarczej: Kierunek działań związany z celem gospodarczym jest trafny w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji. Natomiast rekomenduje się usunięcie kierunku „Wypracowanie formuły wsparcia procesu wdrażania polityk integracji społeczno-kulturalnej i standardów metropolitalnych”, ze względu na powtórzenie zakresu znajdującego się już w celu operacyjnym 3.2.
 - Cel operacyjny 4.2 Wspieranie efektywności instytucjonalnej gmin i powiatów: Przyjęte kierunki działań celu operacyjnego co do zasady są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji, jednak rekomenduje się ich doprecyzowanie. Warto doprecyzować przedmiot standardów metropolitalnych. Należy zmienić lub uzupełnić wskaźniki rezultatu, by były precyzyjne i nie budziły potencjalnych wątpliwości.
 - Cel operacyjny 4.3 Przekształcenie w związek metropolitalny lub gminno-powiatowy (uzyskanie nowych zdolności prawnych do rozwiązywania problemów metropolitalnych): Przyjęte kierunki działań są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji.

- **Wymiar terytorialny**

W ocenianym projekcie strategii model struktury funkcjonalno-przestrzennej w sposób właściwy odnosi się do treści strategii. Zawiera opis docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej metropolii i jej głównych elementów, ustalenia w zakresie kształtowania polityki przestrzennej gmin OMGGS, a także rekomendacje dotyczące wdrażania oraz wytyczne dotyczące OSI. Rekomenduje się uwzględnienie w modelu kwestii związanych z realizacją Celu strategicznego 3 - Wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego.

- **System realizacji**

Brak uwag do samego dokumentu, zawarto natomiast rekomendacje do nazewnictwa i zakresu prac komisji tematycznych.

- **Zgodność z dokumentami UE, prawem krajowym oraz z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym**

Wszystkie wymagane elementy strategii zostały w niej zawarte. Strategia jest zgodna z wymogami wynikającymi z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r., a także Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce. Stwierdza się również zgodność projektu "Strategii" z ustawodawstwem krajowym, a w szczególności z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawą o samorządzie gminnym, a także z przepisami prawa materialnego, w tym ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawą o organizacji transportu publicznego. Ponadto założenia projektu Strategii są spójne z regionalnymi dokumentami strategicznymi. - Analizie podlegał zakres poszczególnych celów operacyjnych strategii.

- **Ramy finansowe**

Zostały zidentyfikowane kluczowe źródła finansowania strategii. Brak natomiast szacunkowej kwoty środków niezbędnych do realizacji celów strategii (ram finansowych). Do rozważenia pozostaje wykazanie środków uczelni, związanych bezpośrednio z ich zaangażowaniem w realizację strategii. Konieczne jest doprecyzowanie i uspojnienie nazewnictwa.

- **Zaangażowanie partnerów społecznych i gospodarczych**

Ze względu na trwający równoległe proces konsultacji społecznych, w projekcie strategii brak informacji związanych z podsumowaniem tego procesu. Niezbędne będzie natomiast uzupełnienie strategii o ww. proces.

- **Ocena spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu**

Projekt strategii jest spójny w dwóch kontekstach. Z jednej strony technicznie w jednym dokumencie znajdują się strategie znajdujące oparcie w dwóch podstawach ustawowych ("strategia rozwoju ponadlokalnego", "strategia Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych"). Oba dokumenty zostały wprowadzone do wspólnej i spójnej struktury redakcyjnej. Z drugiej strony struktura redakcyjna projektu jest spójna wewnętrznie i logiczna, i daje podstawy do prawidłowego toku wywodu. Uspójnienia wymaga jedynie słownictwo stosowane w dokumencie.

3. OCENA DIAGNOZY

Ocena diagnozy została przeprowadzona w oparciu o ocenę kompletności i spójności wewnętrznej diagnozy.

Właściwie przeprowadzona diagnoza powinna na podstawie zgromadzonych danych zmierzać do zidentyfikowania celów trafnych, mierzalnych i realizowalnych w przyjętym okresie. Ramy czasowe strategii zostały wyznaczone do roku 2030, w tym realizacja strategii ZIT w okresie wieloletnich ram finansowych Unii Europejskiej 2021-2027. Jednocześnie strategia zakłada możliwość realizacji ambitnych działań, możliwych do przeprowadzenia po przyjęciu tzw. ustawy metropolitalnej, pomimo iż termin przyjęcia tej ustawy nie jest znany.

Przed przystąpieniem do diagnozy w sposób zadowalający przeprowadzono wstępne formułowanie głównych wyzwań i problemów obszaru na podstawie badań, które bazowały na technice indywidualnych badań pogłębionych (IDI), wykonanych z przedstawicielami członków OMGGS oraz z ekspertami (ok. 100 IDI), a także warsztatów (15 warsztatów z udziałem członków OMGGS, ekspertów oraz przedstawicieli Biura OMGGS). Ponadto uwzględniono diagnozy tematyczne (diagnoza adaptacji i mitygacji do zmian klimatu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, diagnoza z zakresu mobilności miejskiej do SUMP), ewaluację strategii ZIT 2014-2020, dane statystyczne, regionalne dokumenty strategiczne i planistyczne, dokumenty i raporty odnoszące się do samorządów OMGGS, opracowania specjalistyczne i branżowe, a także informacje i dane pozyskane z ogólnodostępnych źródeł.

Z uwagi na fakt, że diagnoza ekspercka jest zróżnicowana merytorycznie w zależności od obszaru strategicznego, którego dotyczy – na potrzeby niniejszej analizy, ocenie poddano poszczególne części diagnostyczne, charakterystyczne dla danej specyfiki tematycznej.

Dokument umożliwia podjęcie decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju oraz ustalenie celów, jednak nie w pełni spełnia swoją funkcję w zakresie ukierunkowania działań i wskaźników ich osiągnięcia, wymaga uzupełnienia o kwestie wskazane w rekomendacjach.

PRZESTRZEŃ

Ocena diagnozy w zakresie rozwoju przestrzennego:

Część diagnozy dotyczącą określenia zakresu przestrzennego strategii oparto przede wszystkim na opracowaniu „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej OMGGS”, określonym w Planie zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030 (przyjętego uchwałą Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.).

W diagnozie poprawnie zdefiniowano i nazwano strukturę funkcjonalno-przestrzenną obszaru metropolitalnego jako układ policentryczny z dominującą rolą Gdańska i z linearną osią rozwoju w postaci głównej osi transportowej. Jako rdzeń wskazano trzy główne miasta: Gdańsk, Gdynia oraz Sopot. Pozostali członkowie OMGGS to 49 gmin miejskich, wiejskich oraz miejsko-wiejskich oraz 9 powiatów ziemskich. W ramach zasięgu OMGGS wskazano lokalizację trzech miejskich obszarów funkcjonalnych: ośrodka wojewódzkiego (obszaru metropolitalnego Trójmiasta), Lęborka, Malborka i Sztumu.

Zgodnie z PZP metropolię tworzą trzy zasadnicze strefy funkcjonalne z ośrodkami o zróżnicowanej randze i funkcji, które zostały syntetycznie i właściwie opisane w rozdziale 3 oraz przedstawione na mapie „Obszary funkcjonalne OMGGS” (str.21). Zgodnie z

Rekomendacje dot.
przestrzeni:

KLIMAT

wymogami, w diagnozie przedstawiono również tzw. Obszary strategicznej interwencji (OSI) wskazane dla OMGGS, które wynikają z Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

W całym dokumencie diagnozy zagadnienia przestrzenne zostały poprawnie przedstawione w aspekcie delimitacji przestrzennej. Dodatkowo pokazano OMGGS w kontekście innych obszarów metropolitalnych w kraju i na świecie co pozwala wyciągnąć wnioski w szerszej perspektywie i wyznaczyć cele oparte o lokalne potencjały. Cenna wydaje się również charakterystyka metropolii pod względem obecnej współpracy międzygminnej i regionalnej, co jest szczególnie istotne dla funkcjonowania związku i budowania wspólnych i spójnych celów.

Podsumowanie ujęto w częściach końcowych diagnozy, w rozdziale 4.3. Środowisko i przestrzeń. Wnioski tam zawarte zostały zdiagnozowane trafnie i wyczerpująco, pozwalając na określenie głównych problemów oraz wyznaczenie na ich podstawie właściwych celów operacyjnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym OMGGS.

Jako proponowane do przededagowania wskazuje się, niewłaściwe logicznie sformułowanie, zawarte w pierwszym akapicie rozdziału 4.3, dotyczące wyzwania jakim jest dla OMGGS atrakcyjność osadnicza i związany z nią nierównomierny rozwój przestrzeni metropolii. Otóż właściwie zidentyfikowane wyzwanie, wiążące się z brakiem koordynacji polityki planistycznej, to dążenie do spójnego i zrównoważonego rozwoju przestrzennego uwzględniającego interesy szersze niż lokalne.

Ocena diagnozy w zakresie klimatu:

Diagnoza wyczerpuje informacje dotyczące walorów środowiska naturalnego, przyrodniczego i krajobrazowego, w tym informacje związane z oceną lokalnych zasobów przyrodniczych i wyzwań w zakresie ich ochrony, racjonalnego kształtowania. Dokument przedstawia też wpływ człowieka na klimat. W diagnozie przedstawiono w sposób prawidłowy informacje dotyczące wód powierzchniowych i podziemnych oraz opis zagadnień dotyczących jakości powietrza i systemów monitorowania jakości powietrza. Dokument zawiera dane dotyczące wpływu zmiany klimatu na zmianę warunków pogodowych w tym powstawanie obszarów zagrożonych zjawiskami powodziowymi oraz suszy. W diagnozie występują informacje dotyczące wpływu zmian klimatu na zagrożenie rozwoju sektora rolnictwa. Diagnoza zawiera wyczerpujące informacje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Przedstawiono w sposób prawidłowy informacje w formie opisowej dotyczące infrastruktury poboru i dostarczania wody, oczyszczania ścieków oraz gospodarowania zasobami wodnymi (w tym retencji wodnej) oraz przedstawiono problem dotyczący występowania zjawiska susz. W sposób prawidłowy opisano gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz zawarta wyczerpujący opis systemów przetwarzania odpadów i sieci PSZOK.

W zakresie energetyki opracowano rozdział 3.1.5. „Wytwarzanie i gospodarka energią”. Diagnoza charakteryzuje w sposób prawidłowy temat energetyki na Pomorzu, wykorzystania odnawialnych źródeł energii i ogólne plany rozwoju tego sektora.

Diagnoza wskazuje też kluczową rolę działań związanych z termomodernizacją budynków, identyfikuje kierunki rozwoju energetyki na szczeblu regionalnym, w tym potrzebę tworzenia społeczności energetycznych. W diagnozie zawarto wyczerpujące informacje w zakresie źródeł energii cieplnej w tym elektrociepłowni i ciepłowni, jednakże przedstawiono zagadnienia głównie w formie graficznej. W dokumencie uwzględniono wnioski z Diagnozy w zakresie adaptacji i mitygacji do zmian klimatu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (2021). Słusznie przedstawiono istotną rolę w zakresie realizacji działań w obszarze adaptacji i mitygacji do zmian klimatu oraz potrzeby termomodernizacji budynków i rozwoju odnawialnych źródeł energii wraz z potrzebą tworzenia społeczności energetycznych.

Podczas opracowywania diagnozy w obszarze klimatu, opierano się między innymi na danych Głównego Urzędu Statystycznego, informacji Pomorskiego Biura Planowania Regionalnego, informacji zawartych w Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie energetyki i środowiska, Diagnozie adaptacji i mitygacji do zmian klimatu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (opracowanej w 2021 roku przez Ekovert).

Diagnoza słusznie zawiera wiele opisów zarówno w postaci słownej oraz graficznej, wykorzystując liczne mapy dotyczące kwestii związanych z ochroną środowiska, klimatem oraz regionalnym sektorem energetycznym. Diagnoza wymaga jednak uzupełnienia w następującym zakresie:

1. Przedstawiono opis przyrodniczy terenu, brak jednak krótkiej informacji dotyczącej opisu rzeźby terenu, geologii i złóż występujących kopalin lub informacji o braku ich istotnej roli;
2. Brak informacji dotyczących obszarów zagrożonych hałasem lub brakiem występowania takich obszarów;
3. Przedstawiono znaczenie właściwego gospodarowania zasobami wodnymi, ale brakuje opisu systemu dostarczania wody do gospodarstw domowych i obiektów gospodarczych;
4. Diagnoza powinna zawierać przynajmniej krótkie informacje dotyczące budowy, rozbudowy lub modernizacji instalacji przekształcania odpadów komunalnych;
5. Brak krótkiego scharakteryzowania systemów i sieci ciepłowniczych oraz chociaż krótkiej informacji na temat sieci gazowych i planów ich dalszego rozwoju.

**Rekomendacje dot.
klimatu:**

MOBILNOŚĆ

Ocena diagnozy w zakresie transportu i mobilności:

Część diagnostyczna dotycząca transportu i mobilności charakteryzuje się wysokim stopniem szczegółowości i zawiera odpowiednie dane do określenia kluczowych wniosków, prowadzących do identyfikacji głównych problemów i celów operacyjnych. Zawiera także opis najważniejszych danych diagnostycznych, pochodzących z projektu dokumentu SUMP OMGGS.

Opis zawiera odniesienia do charakterystyki przemieszczeń z podziałem modalnym podróży, wskazuje utrzymujący się niekorzystny wzrost wykorzystania indywidualnych pojazdów samochodowych. Zwraca także uwagę na zróżnicowaną metodykę i okresy czasowe badań, utrudniające ich właściwe zastosowanie i wzajemne zestawienie. Ponadto wskazuje się na brak integracji poszczególnych podsystemów transportowych, utrudniający pasażerom łatwe korzystanie z transportu zbiorowego, co skutkuje utrzymującą się tendencją spadku jego wykorzystania w podziale zadań przewozowych.

Diagnoza charakteryzuje się niepełną spójnością wewnętrzną - dokonano bowiem częściowego podziału na elementy dotyczące poszczególnych podsystemów transportowych, jednak podział jest nie do końca spójny i logiczny a jego forma zdaje się być wyrwana z kilku kontekstów jednocześnie. Można odnieść wrażenie, iż przytoczone opisy pochodzą z dwóch odrębnych rozdziałów. Łączy się bowiem punkty związane z:

- charakterystyką istniejącej infrastruktury,
- charakterystyką przemieszczeń,
- infrastrukturą węzłów przesiadkowych,
- buspasami,
- infrastrukturą rowerową,
- rowerem publicznym,
- koncepcją sieci transportu rowerowego OMGGS,
- pozostałymi działaniami związanymi ze zmianami zachowań transportowych w OMGGS.

**Rekomendacje dot.
mobilności:**

Biorąc pod uwagę wybrane punkty analizy można stwierdzić (m.in.), że 3 z nich odnoszą się do transportu rowerowego, natomiast brak rozdziału w zakresie „kręgosłupa” czyli kolei. Sugeruje się zawarcie w diagnozie wstępnych podpunktów, dotyczących ogólnych zagadnień transportowych a następnie odniesienie się w innym punkcie do wszystkich podsystemów transportu (kolej, autobus+trolejbus, tramwaj, rower+uto, pieszy, indywidualny transport samochodowy - wzór może stanowić podział podsystemów, zawarty w projekcie SUMP OMGGS). Wybiórczo także potraktowane zostały propozycje układu perspektywicznego – przedstawiono mapę docelowych tras rowerowych i węzłów integracyjnych natomiast nie pokazano docelowej sieci kolejowej, autobusowej, tramwajowej, drogowej. Oprócz tego odniesienie do portów morskich powinno znaleźć się jednocześnie lub zamiennie do części gospodarczej (minimum w zakresie oddziaływania na infrastrukturę drogową lub kolejową).

POTENCJAŁ SPOŁECZNO- GOSPODARCZY

Ocena diagnozy w zakresie potencjału społeczno-gospodarczego

Część diagnostyczna dotycząca potencjału gospodarczego charakteryzuje się wysokim stopniem szczegółowości i zawiera w większości odpowiednie dane do określenia kluczowych wniosków, prowadzące do identyfikacji głównych problemów i celów operacyjnych (szczególnie w zakresie współpracy biznes-uczelnie-JST w prowadzeniu systemu edukacji oraz przyciągania talentów). Diagnoza w obszarze potencjału gospodarczego jest spójna wewnątrz, opis charakteryzuje się zwartą strukturą, podzielona została na poszczególne podobszary tematyczne. Treść dotycząca poszczególnych akapitów jest zgodna z tytułem nagłówków i jest związana z omawianym tematem. Jednak odnosi się wrażenie, że część diagnostyczna dot. gospodarki nie jest jednakowo wystarczająca dla wszystkich obszarów tematycznych i celów wskazanych w strategii, co wymaga uszczegółowienia.

Diagnoza trafnie identyfikuje wyzwania w obszarze przyciągania inwestycji, odwołując się do właściwych danych oraz źródeł. Wskazuje się na: dystans dzielący region i Polskę od liderów innowacji w Europie i na świecie, w tym pomorskie uczelnie od liderów światowych, niewystarczający poziom inwestycji w infrastrukturę dostępową do portów morskich, konieczność wykorzystania potencjału rozwijającej się na terenie metropolii branży cyfrowej, a także brak koordynacji oferty instytucji otoczenia biznesu oraz brak jednolitego podejścia samorządów OMGGs do kwestii identyfikowania i udostępniania informacji o terenach inwestycyjnych.

Diagnoza słusznie kierunkuje szanse związane z uruchomieniem potencjałów w obszarze przyciągania inwestycji na rozwój marki Metropolii, która oprócz siły przyciągania inwestorów pomogłaby również wzmocnić poczucie tożsamości lokalnej wśród mieszkańców, a także wspierać silniejsze powiązania pomiędzy partnerami społecznymi. Wnioski z diagnozy są spójne z zasadami zagospodarowania przestrzennego ujętymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030 - tj. z zasadą wzmocnienia tożsamości obszaru metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (jako rozpoznawalnej marki) nawiązującej do specyfiki regionu, związanej w szczególności z nadmorskim położeniem oraz dziedzictwem i tradycjami wolnościowymi, solidarnościowymi oraz gospodarczymi z czasów II Rzeczypospolitej.

Zakres diagnozy w obszarze potencjału społecznego przedstawiono w oparciu o statystykę publiczną oraz inne dostępne dane, zastosowano także metody kartograficzne. Analizie poddano następujące obszary: ludność metropolii, jakość życia w OM oraz aktywność obywatelską. Ujęte w Diagnozie opisy pozwalają na identyfikację najistotniejszych problemów, szans i wyzwań. Dość szczegółowo opisano natomiast trendy dotyczące zmian społecznych (starzenie się społeczeństwa) w OM. Diagnoza odnosi się do treści Standardów działania samorządów w zakresie wybranych zagadnień, tj. Standard Minimum na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia oraz Standard Minimum w Integracji Imigrantów funkcjonujących na terenie OM.

Diagnoza właściwie wykazuje zmiany zachodzące w obszarze zdrowia. Zawiera informacje dotyczące funkcjonowania szpitali, trendów dzisiejszej opieki zdrowotnej. Wielowymiarowość diagnozy polega na wskazaniu w dokumencie problemów i wyzwań

do jakich możemy zaliczyć: choroby cywilizacyjne, niska dostępność do świadczeń adekwatnych do rzeczywistych potrzeb, niedofinansowanie systemu ochrony zdrowia, rosnące obciążenia prywatne oraz braki zasobów oraz kadry personelu medycznego i nieadekwatny do potrzeb model kompetencji w zawodach medycznych. Zakres diagnozy w obszarze zdrowia przedstawiono w oparciu o statystykę publiczną oraz inne dostępne dane z diagnozy FEP 2021-2027.

Rekomendacje dot. potencjału społeczno-gospodarczego:

Obszary tematyczne, które wymagają uszczegółowienia i rozbudowania:

1. Sytuacja osób niepełnosprawnych została opisana bardzo ogólnikowo i lakonicznie, wskazano wręcz, że województwo pomorskie charakteryzuje się dużo wyższym wskaźnikiem zatrudnienia osób niepełnosprawnych na tle innych województw (3 wynik w Polsce);
2. Informacje dotyczące migrantów (w tym na rynku pracy) znajdują się w dwóch odrębnych rozdziałach (3.3.2 i 3.3.4) oraz są zbyt ogólne. Można np. rozwinąć opis o aspekt dużej ilości pomocy finansowej oferowanej przez różne organizacje po wybuchu wojny na Ukrainie, które oferują w bardzo wielu obszarach tematycznych pomoc migrantom i brak koordynacji tychże działań pomocowych, czy powielanie się form pomocy, w tym w ramach rynku pracy;
3. Należy uzupełnić diagnozę o analizę dotychczasowych działań IOB na terenie OMGGŚ, w tym realizowane projekty np.: TRIPOLIS (<https://ppnt.pl/uslugi-i-projekty/tripolis/>);
4. Bardzo lakonicznie opisano kwestie dotyczące branż innowacyjnych, należy uzupełnić diagnozę o analizę dotychczasowych działań/ projektów na terenie OMGGŚ (np.: SMART PROGRESS <https://gospodarka.pomorskie.eu/smart-progress/>);
5. W części dotyczącej potencjału gospodarczego brak jest poruszenia zagadnienia dotyczącego finansów komunalnych – zasoby finansowe są jednym z najważniejszych czynników warunkujących rozwój lokalny i regionalny. Od możliwości finansowych obszaru funkcjonalnego zależą planowane inwestycje – ich zakres i skala. Diagnoza finansów komunalnych powinna koncentrować się na dotychczasowych trendach w zakresie wielkości i struktury dochodów oraz wydatków. Podsumowanie diagnozy finansów komunalnych powinno być częścią rozdziału strategii rozwoju ponadlokalnego, opisującego ramy finansowe i źródła finansowania przyszłych planowanych w ramach strategii działań;
6. Diagnoza w zakresie społecznym obejmuje głównie dynamikę lat 2016 - 2021, co pozwala na ujęcie stanu również z okresu przed pandemią COVID-19. Rekomenduje się uwzględnienie również danych za 2022 r., w którym wybuchła wojna w Ukrainie, z uwagi na fakt, iż przyjazd uchodźców znacznie zmienił strukturę demograficzną OM (wyzwaniem może być pozyskanie odpowiednich danych, dotyczących struktury ludnościowej obywateli Ukrainy mieszkających na terenie OM);
7. Niewystarczająco opisano diagnozę sytuacji związanej z deinstytucjonalizacją, w szczególności w kontekście infrastruktury społecznej np.: istniejących na terenie OM mieszkań wspomaganych.

Ocena diagnozy w zakresie współpracy metropolitalnej:

Kwestia współpracy metropolitalnej (zdolności do podejmowania wspólnych działań przez jednostki samorządu lokalnego z obszaru metropolitalnego) pojawia się kontekstowo w zasadzie w całej "Diagnozie". Zdecydowana większość wyzwań

<p>WSPÓŁPRACA METROPOLITALNA</p>	<p>rozwojowych (w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego, kształtowania ładu przestrzennego, przeciwdziałania zmianom klimatu, organizacji transportu publicznego czy zrównoważonej mobilności miejskiej) ma charakter transgraniczny i dalece wykracza poza granice administracyjne pojedynczych gmin czy powiatów. Są to bowiem tzw. powiązania funkcjonalne, które uzasadniają współpracę metropolitalną. Kwestia współpracy metropolitalnej jest więc problemem systemowym i ustrojowym, który wymaga nie tylko działań na poziomie metropolitalnym, ale i krajowym. Zrzeszone w OMGGS jednostki samorządu lokalnego muszą wzmacniać efektywność współpracy metropolitalnej, bo to determinanta jakości polityk publicznych i realizowanych zadań - ale mogą to robić jedynie na podstawie i w granicach prawa. Stąd istotne jest, by ustawodawca dostrzegł w/w problem i podjął ustawową interwencję. Takie też postulaty pojawiają się w "Diagnozie". Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot wymaga ustawowego umocowania oraz dedykowanej formy prawnej. Członkowie OMGGS - nawet bez zmian w prawie - mogą do pewnych granic usprawnić swoje funkcjonowanie, co również jest w "Diagnozie" zasygnalizowane. Zasadniczo diagnozy do strategii rozwoju koncentrują uwagę na zjawiskach występujących na badanym obszarze - zjawiskach przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych, gospodarczych, społecznych, transportowych, a jednocześnie pomijają lub marginalizują kwestie "ustrojowe" (wewnątrz-organizacyjne). Stąd należy pozytywnie ocenić fakt umiejscowienia przedmiotowych ustaleń - rzutujących na treść strategii.</p>
<p>WIZJA ROZWOJU</p>	<p>4. OCENA WIZJI ROZWOJU</p> <p>Ocena wizji rozwoju została przeprowadzona w odniesieniu do jej trafności oraz spójności z diagnozą strategii.</p> <p>W rozdziale 3 projektu "Strategii" określono "Wizję i misję Metropolii". To istotna część dokumentu, stanowiąca "punkt wyjścia" w budowaniu hierarchii celów (strategicznych i operacyjnych) oraz kierunków działania.</p> <p>Zgodnie z projektem "Strategii" misją Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot jest podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, co może mieć miejsce jedynie w ramach polityki zrównoważonego rozwoju - harmonizującej interes publiczny z działaniami sektora nauki, biznesu oraz pozarządowego. Słusznie stwierdzono, że w przypadku strategii rozwoju ponadlokalnego dla skuteczności działań kluczowe są aspekty organizacyjne, tj. zdolność gmin i powiatów do współpracy w realizacji strategii oraz jej poszczególnych zadań. Jest to jednak kwestia wtórna wobec priorytetu jakim jest jakość życia mieszkańców metropolii. Jednocześnie misja uwzględnia kontekst europejski (OMGGS jako ważny region metropolitalny Europy) oraz globalny (miejsce OMGGS w globalnej sieci metropolii).</p>

“Strategia” określa również wizję rozwoju. Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot - co jest konsekwencją pozycji w systemie administracyjnym i społeczno-gospodarczym - pretenduje do miana “najlepszego miejsca do życia w Polsce”, a więc *de facto* utrzymania pozycji lidera w publikowanych indeksach szczęścia i innych rankingach jakości życia w miastach. Ponadto OMGGS dąży do budowania “metropolii wiedzy”. Koncept gospodarki opartej na wiedzy, innowacyjnej, cyfrowej stanowi teoretyczne uzasadnienia dla powyższego. W końcu OMGGS chce być “bałtyckim portem nowych idei”, a więc przestrzenią dialogu, wymiany myśli i tworzenia innowacyjnych rozwiązań. Wizja rozwoju będzie urzeczywistniana za pomocą celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Stosowne ustalenia zawiera rozdział 4 pt. “Uzgodnione cele”. Wizja jest inspiracją, nie ma bezpośredniego przełożenia na cele strategiczne, jednak silnie wiąże się z nimi i będzie realizowana poprzez kierunki działań rozwojowych dla poszczególnych celów operacyjnych.

Należy stwierdzić, że wizja rozwoju jest trafna, uwzględnia specyficzne potencjały OMGGS, nie jest na tyle ogólna aby można było zarzucić możliwość jej realizacji w dowolnej strategii rozwoju, jest oryginalna i osadzona w lokalnych uwarunkowaniach, charakterystycznych dla tego obszaru terytorialnego. Oczywiście w procesie twórczym, w toku prac nad diagnozą, mogło pojawiać się - i pojawiało - wiele alternatywnych propozycji dotyczących kierunków rozwoju OMGGS. Jednakże proces sporządzania strategii jest również procesem decyzyjnym, co oznacza konieczność rozstrzygnięcia o priorytetach - a tym samym eliminowania celów rozwojowych z pozycji władz samorządowych mniej istotnych. Przedstawiona wizja rozwoju jest zatem konsekwencją dialogu i selekcji. I w tym zakresie znajduje ona merytoryczne uzasadnienie w diagnozie.

5. OCENA POSZCZEGÓLNYCH CELÓW

Ocena celów strategii została przeprowadzona w oparciu o ocenę trafności oraz realności celów strategicznych, celów i operacyjnych, kierunków realizacji działań, a także trafności oczekiwanych rezultatów planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźników dla ich osiągnięcia.

Analiza trafności oraz realności celów strategii oraz kierunków działań rozwojowych została przeprowadzona z uwzględnieniem pięciu aspektów (SMART), zgodnie z poradnikiem dot. opracowania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego¹:

- *adekwatności (ang. specific) – cele powinny być na tyle precyzyjne, aby nie mogły być interpretowane w odmienny sposób,*
- *mierzalności (ang. measurable) – cele powinny być tak sformułowane, by można było liczbowo wyrazić stopień ich realizacji (przypisać im konkretne miary),*
- *akceptowalności (ang. accepted) – cele powinny być akceptowane przez podmioty, które będą dążyć do ich osiągnięcia (tj. podmioty realizujące strategię),*
- *realistyczności (ang. realistic) – cele powinny być określone realnie, tak by możliwe było ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej,*
- *terminowości (ang. time-dependent) – cele muszą być zdefiniowane precyzyjnie w wymiarze czasowym, by móc określać poziom ich realizacji i prowadzić monitoring.*

Podczas analizy zastosowano następującą ocenę:

- satysfakcjonująca - jeżeli zapisy nie wymagają zmian/ uzupełnień,
- częściowa - jeżeli zapisy wymagają niewielkich modyfikacji/ uzupełnień,
- znikoma - jeżeli zapisy wymagają obszernych modyfikacji/ uzupełnień,
- brak - jeżeli zapisy nie spełniają aspektów SMART.

<p style="text-align: center;">CS 1 KLIMAT I PRZESTRZEŃ</p> <p style="text-align: center;">Rekomendacje dot. CS 1</p> <p style="text-align: center;">CO 1.1</p>	<p>CEL STRATEGICZNY 1 - KLIMAT I PRZESTRZEŃ</p> <p>Nazwa celu strategicznego “klimat i przestrzeń” jest niepoprawna w kontekście definicji celu, oraz jego zwartości. Cel powinien być precyzyjnie oszacowany w konkretnym obszarze działań, który służy osiągnięciu celu operacyjnego. Dodatkowo zgodnie z poradnikiem praktycznym dotyczącym sporządzania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego (zleconym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) cel powinien być również adekwatny, czyli na tyle precyzyjny, aby nie mógł być interpretowany w odmienny sposób. W związku z powyższym wskazuje się na potrzebę preredagowania celu 1 i przyporządkowania do niego konkretnego działania (np.: “Efektywne planowanie przestrzeni w zakresie zmian klimatycznych”)</p> <p>CEL OPERACYJNY 1.1 - ZWIĘKSZENIE ODPORNOŚCI METROPOLII NA ZMIANY KLIMATU</p> <p>Kierunki działań są zdefiniowane na tyle precyzyjne aby nie mogły być interpretowane w odmienny sposób. <i>Wskaźniki rezultatu oraz wskazane wartości docelowe są określone w sposób mało precyzyjny lub brakuje określenia jednostek miary.</i> Nie wszystkie kierunki działań mają przypisane wskaźniki rezultatu oraz część wskaźników rezultatu spełniają definicję wskaźników produktu a nie rezultatu. W zakresie terminowości nie przypisano tego samego roku bazowego 2022, który sugerowany jest jako rok odniesienia. Biorąc pod uwagę ocenę wskaźników rezultatu można stwierdzić, że nie spełniają zasady SMART. Dodatkowo wskaźniki rezultatu powinny zostać określone w sposób umożliwiający ich łatwą mierzalność celem umożliwienia monitorowania wskaźników.</p>
---	---

¹ Strategia Rozwoju Ponadlokalnego. Poradnik praktyczny, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Kierunki działań	Oczekiwany rezultat(R) i wskaźniki rezultatu ² (WR) wraz z wskazanymi wartościami docelowymi	ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCJONUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
<p>1) Wyznaczenie i realizacja polityk metropolitalnych w zakresie adaptacji i mitygacji do zmian klimatu [=ZIT];</p> <p>2) Rozwój i zintegrowane zarządzanie błękitno-zieloną infrastrukturą - zapobieganie skutkom deszczy nawalnych i suszy [=ZIT];</p> <p>3) Edukacja klimatyczna [=ZIT];</p> <p>4) Tworzenie sieci współpracy na rzecz modelu gospodarki obiegu zamkniętego oraz wspólna promocja GOZ i postaw zero-waste</p> <p>5) Inicjowanie i realizowanie inwestycji w zakresie podnoszenia efektywności energetycznej infrastruktury i</p>	<p>R: Zwiększenie odporności obszaru na skutki zmian klimatu</p> <p>WR1: Opracowany Metropolitalny Plan Adaptacji i Mitygacji do Zmian Klimatu;</p> <p>WR2: Powierzchnia korytarzy i płątów ekologicznych objętych formami ochrony oraz objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;</p> <p>WR3: Całkowita pojemność nowych urządzeń do retencjonowania wód opadowych i roztopowych;</p> <p>WR4: Całkowita wartość projektów z zakresu adaptacji</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA</p> <p><i>Kierunki działań są na tyle precyzyjne aby nie mogły być interpretowane w odmienny sposób.</i></p> <hr/> <p>MIERZALNOŚĆ: ZNIKOMA</p> <p><i>Poszczególnym kierunkom działań nie zostały przypisane odpowiadające im wskaźniki rezultatu oraz nie zostały sprecyzowane jednostki miar. W zakresie wskaźników rezultatu akceptowalne są wskaźniki rezultatu oznaczone jako WR2 oraz WR3. Wskaźniki rezultatu oraz wskazane wartości docelowe są określone w sposób mało precyzyjny lub brakuje określenia jednostek miary. Dla wskaźników rezultatu oraz wskazanych wartościach docelowych ciężko określić realizacyjność założonych działań w ramach czasowych, gdyż nie został ustalony jednolity rok bazowy oraz nie zostały sprecyzowane jednostki miar oraz wartości tych jednostek dla założonych ram czasowych.</i></p> <hr/> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA</p> <p><i>Kierunki działań są akceptowalne przez podmiotu, które będą realizować strategię.</i></p>

² Wskaźniki rezultatu to wskaźniki odpowiadające bezpośrednim efektom, następującym w trakcie oraz po realizacji projektu. Są one logicznie powiązane ze wskaźnikami produktu. Dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły po zakończeniu realizacji projektu, w porównaniu z wielkością wyjściową.

**Rekomendacje dot.
CO 1.1**

objektów użyteczności publicznej [⇒ZIT];

6) Inicjowanie i realizowanie inwestycji w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w tym poprzez tworzenie społeczności energetycznych (spółdzielni energetycznych i klastrów energii) [⇒ZIT].

do zmian klimatu realizowanych przez gminy wchodzące w skład OMGGG;

WR5: Całkowita wartość projektów z zakresu termomodernizacji oraz zastosowania OZE w obiektach użyteczności publicznej na terenie OMGGG;

WR6: Liczba zrealizowanych spotkań dotyczących utworzenia i rozwoju społeczności energetycznych

REALISTYCZNOŚĆ: SATYSFAKCUJĄCA

Cele, kierunki działań są realistyczne i jest możliwe ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.

TERMINOWOŚĆ: SATYSFAKCUJĄCA

Cele, kierunki działań zostały zdefiniowane precyzyjnie w wymiarze czasowym. Z zapisów wynika, że cele o których mowa w strategii są możliwe do realizacji do 2030 roku.

REKOMENDACJE:

Przypisać poszczególnym kierunkom działań wskaźniki rezultatu, które będą spełniały zasadę SMART.

Wskaźniki ZIT są zgodne z FEP 2021 - 2027

CEL OPERACYJNY 1.2 - SPÓJNY ROZWÓJ PRZESTRZENNY

Cel operacyjny 1.2 oraz kierunek działań wraz z poddziałaniami dotyczącymi przestrzeni zostały zidentyfikowane trafnie oraz są wynikową wniosków i problemów wskazanych w podsumowaniu diagnozy. Poniższa tabela przedstawia ocenę kierunku wraz z poddziałaniami z zastosowaniem tzw. filtru SMART.

Kierunki działań	Oczekiwany	ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
------------------	------------	---

**Rekomendacje dot.
CO 1.2**

	rezultat(R) i wskaźniki rezultatu (WR) wraz z wskazanymi wartościami docelowymi	
<p>Monitorowanie rozwoju przestrzennego i tworzenie kierunków rozwoju metropolii</p> <ul style="list-style-type: none"> • badanie procesów urbanizacyjnych w skali metropolitalnej oraz powiązań funkcjonalno-przestrzennych pomiędzy jednostkami osadniczymi • kontrola spójności strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gmin i powiatów, a także spójności modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej metropolii z gminnymi aktami polityki przestrzennej podejmowanymi dla obszarów o strategicznym znaczeniu dla przestrzennego rozwoju metropolii; • pozyskiwanie i harmonizacja danych przestrzennych 	<p>(R) Spójność działań planistycznych gmin OMGGG z priorytetami rozwoju metropolii</p> <p>(WR) Liczba JST, które zobowiązały się przestrzegać wytycznych urbanistycznych dla obszarów o strategicznym znaczeniu dla przestrzennego rozwoju metropolii;</p> <p>(WR) Wykonanie metropolitalnego bilansu terenów inwestycyjnych;</p> <p>(WR) Uruchomienie geoportalu i repozytorium danych metropolitalnych.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca</p> <p><i>Kierunek i poddziałania są sformułowane precyzyjnie.</i></p>
		<p>MIERZALNOŚĆ: znikoma</p> <p><i>Odpowiednio zidentyfikowano rezultat, jednak wskaźniki rezultatu nie w pełni odpowiadają zakresowi realizacji poddziałań przypisanych do kierunku. Brak jest WR odnoszącego się do kontroli spójności strategii rozwoju ponadlokalnego ze strategiami rozwoju gminy. Natomiast WR dotyczące wykonania bilansu terenów inwestycyjnych oraz uruchomienia geoportalu trudno jest bezpośrednio powiązać z któryś z poddziałań. Proponuje się usunięcie obu i zredagowanie właściwych i mierzalnych WR, odnoszących się do poszczególnych poddziałań.</i></p> <p>Rekomendacje: Rekomenduje się przypisanie konkretnych i mierzalnych wskaźników rezultatu do poszczególnych poddziałań.</p>
		<p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca</p> <p><i>Kierunek i poddziałania są akceptowane przez podmioty, które będą dążyć do ich osiągnięcia (tj. podmioty realizujące strategię) zgodnie z rozdziałem 7 strategii "Opis udziału partnerów w przygotowaniu strategii i jej realizacji"</i></p>
		<p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca</p> <p><i>Kierunek i poddziałania są określane realnie. Możliwe jest osiągnięcie rezultatów działań w zakładanej perspektywie czasowej.</i></p>
		<p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca</p> <p><i>W tekście strategii kierunek działań i poddziałania nie są zdefiniowane precyzyjnie w wymiarze czasowym w taki sposób, aby móc określać poziom ich realizacji i prowadzić monitoring.</i></p> <p><i>Natomiast w załączniku do strategii p.n. Wskaźniki monitoringowe strategii ponadlokalnej, wskaźniki rezultatu celu 1.2 zostały przedstawione jako wskaźniki</i></p>

		monitoringowe i pokazane w ogólnym przedziale czasowym 2022-2030 oraz została przyporządkowana im wartość docelowa.
--	--	---

**CS 2
SPRAWNY
TRANSPORT**

Rekomendacje dot.
CS 2

CEL STRATEGICZNY 2 - SPRAWNY TRANSPORT

Nazwa celu strategicznego może być interpretowana znacznie szerzej, niż jest to pożądané. Zgodnie z poradnikiem praktycznym dotyczącym sporządzania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego (zleconym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) cel powinien być również adekwatny, czyli na tyle precyzyjny, aby nie mógł być interpretowany w odmienny sposób. W przypadku zastosowania proponowanej nazwy można interpretować, że cel odnosi się także np. do transportu towarowego. Rekomenduje się rozważenie zmiany nazwy celu głównego np. "Zwiększenie integracji transportu zbiorowego i zrównoważonych form mobilności" lub "Zwiększenie udziału zrównoważonych form transportu pasażerskiego w modal split".

CEL OPERACYJNY 2.1 - SPRAWNY I KOMFORTOWY TRANSPORT ZBIOROWY PODSTAWĄ MOBILNOŚCI MIESZKAŃCÓW

CO 2.1

Kierunki działań	Oczekiwany rezultat (R) i wskaźniki rezultatu (WR)	ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCJONUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
1. Zapewnienie pasażerowi poczucia podróżowania w spójnym	(R) zbudowanie wspólnej, zintegrowanej oferty transportu zbiorowego w metropolii	ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca Zarówno cel operacyjny, jak i kierunki działań są sformułowane precyzyjnie i nie mogą być interpretowane w inny sposób.

Rekomendacje dot. CO 2.1	<p>systemie transportu zbiorowego</p> <p>2. Wspieranie działań na rzecz zwiększenia dostępności transportowej metropolii</p> <p>3. Wspieranie działań na rzecz zapewnienia wysokiego standardu pojazdów komunikacji zbiorowej</p>	<p>(WR1) Wzrost udziału zrównoważonych środków podróży w ogóle podróży w OMGGS oraz spadek udziału przemieszczeń transportem indywidualnym – samochodem</p>	<p>MIERZALNOŚĆ: znikoma</p> <p>Odpowiednio zidentyfikowano rezultaty, jednak wskaźniki rezultatu nie w pełni odpowiadają zakresowi realizacji kierunków działań. Nie wszystkie wskaźniki rezultatu będą mogły być właściwie przypisane do poszczególnych kierunków działań. Niektóre ze wskaźników są wskaźnikami produktu. W tekście strategii cele i kierunki działań nie są zdefiniowane precyzyjnie w wymiarze czasowym w taki sposób, aby móc określać poziom ich realizacji i prowadzić monitoring. Natomiast w załączniku do strategii p.n. Wskaźniki monitoringowe strategii ponadlokalnej, wskaźniki rezultatu celu 2.1 zostały przedstawione jako wskaźniki monitoringowe i pokazane w różnych przedziałach czasowych oraz została przyporządkowana im ogólna tendencja, nie określono natomiast precyzyjnie wartości docelowych. Początki przedziałów czasowych są zróżnicowane (od 2020 do 2023).</p> <p>Rekomendacje: Rekomenduje się przypisanie konkretnych wskaźników rezultatu do poszczególnych kierunków działań tak, aby odpowiadały ich zakresowi oraz ujednoczenie okresu początkowego monitoringu. Należy też ponownie zweryfikować wskaźniki pod kątem charakterystyki (wskaźnik produktu/wskaźnik rezultatu)</p>
		<p>(WR2) Wzrost zadowolenia użytkowników zrównoważonych form transportu, mierzony w badaniach preferencji i zachowań komunikacyjnych mieszkańców</p>	<p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca</p> <p><i>Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia.</i></p>
		<p>(WR3) Liczba sprzedanych biletów w ramach wspólnej taryfy</p>	<p>REALISTYCZNOŚĆ: częściowa</p> <p><i>Zgodnie ze wstępnymi założeniami zakresu Strategii - kierunki są realistyczne i możliwe do realizacji, ponieważ zidentyfikowano działania najbardziej priorytetowe i konieczne do wykonania w pierwszej kolejności. Istnieje jednak element "życzeniowy", ponieważ bezpośrednio zależy od decyzji na poziomie centralnym tj. od powołania związku metropolitalnego, które warunkowało będzie dynamikę realizacji kierunków strategicznych z zakresu transportu zbiorowego.</i></p>
		<p>(WR4) Udział połączeń autobusowych obsługujących węzły i przystanki kolejowe zsynchronizowanych z połączeniami kolejowymi</p> <p>(WR5) Liczba metropolitalnych linii dowozowych współfinansowanych przez samorządy</p> <p>(WR6) Liczba wybudowanych i zmodernizowanych transportowych węzłów integracyjnych zgodnie z przyjętymi standardami na terenie Obszaru Metropolitalnego</p> <p>(WR7) Udział jednostek taboru tramwajowego, autobusowego i trolejbusowego młodszego niż 20 lat oraz pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego</p> <p>(WR8) Udział wozokilometrów linii publicznego transportu zbiorowego z dopłatą z FRPA w ogólnej liczbie wozokilometrów</p>	<p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca</p> <p>Strategia ma określone ramy czasowe, dlatego termin realizacji celów jest precyzyjnie zdefiniowany i spójny zakresem terminowym strategii.</p>

linii autobusowych ogólnodostępnych w OMGGS.

Wskaźniki ZIT są zgodne z FEP 2021 - 2027

CO 2.2

Cel operacyjny 2.2 - Poprawa warunków mobilności aktywnej

Kierunki działań	Oczekiwany rezultat (R) i wskaźniki rezultatu (WR)	ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
<p>1. Wdrożenie i rozwój roweru metropolitalnego</p> <p>2. Promocja mobilności aktywnej i wsparcie rozbudowy sieci tras rowerowych i pieszych, w szczególności prowadzących do węzłów przesiadkowych</p> <p>3. Wspólna polityka ograniczania ruchu samochodowego w centrach gmin, współpraca z zarządcami dróg w zakresie stosowania preferencji dla przejazdów zbiorowych oraz rowerów i pieszych</p> <p>4. Poprawa bezpieczeństwa ruchu</p>	<p>(R) Spójny system metropolitalnych tras rowerowych łączących węzły przesiadkowe oraz obsługujących powiązania międzygminne. Uzupełniająco wdrożenie i rozwój systemu roweru metropolitalnego.</p> <p>(WR1) Wzrost udziału zrównoważonych środków transportu w ogóle podróży</p> <p>(WR2) Udział gmin OMGGS, w których funkcjonuje system pojazdów współdzielonych</p> <p>(WR3) Liczba wybudowanych i zmodernizowanych transportowych węzłów integracyjnych, zgodnie z przyjętymi standardami na terenie Obszaru Metropolitalnego</p> <p>(WR4) Udział węzłów wyposażonych w parkingi park&ride i bike&ride w ogólnej liczbie węzłów</p> <p>(WR5) Spadek liczby zdarzeń drogowych z udziałem pieszych i rowerzystów</p> <p>(WR6) Liczba wypadków, osób zabitych i rannych w wyniku wypadków drogowych (docelowo dążenie do „wizji zero”)</p> <p>(WR7) Udział powierzchni OMGGS objętej</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca</p> <p>Zarówno cel operacyjny, jak i kierunki działań są sformułowane precyzyjnie nie mogą być interpretowane w inny sposób.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: znikoma</p> <p>Niektóre ze wskaźników są wskaźnikami produktu lub zostały określone w sposób niejednoznaczny. Np. "Udział gmin, w których funkcjonuje system pojazdów współdzielonych" może odnosić się także np. do car-sharingu, co nie mieści się w zakresie celu. Ponadto liczba wybudowanych węzłów integracyjnych jest także wskaźnikiem rezultatu w celu 2.1 - należy zdecydować gdzie umieścić ten wskaźnik.</p> <p>Zaproponowane opisy nie w pełni odpowiadają zakresowi realizacji kierunków działań. Nie wszystkie wskaźniki rezultatu będą mogły być właściwie przypisane do poszczególnych kierunków działań. W tekście strategii cele i kierunki działań nie są zdefiniowane precyzyjnie w wymiarze czasowym w taki sposób, aby móc określać poziom ich realizacji i prowadzić monitoring. Natomiast w załączniku do strategii p.n. Wskaźniki monitoringowe strategii ponadlokalnej, wskaźniki rezultatu celu 2.2 zostały przedstawione jako wskaźniki monitoringowe i pokazane w różnych przedziałach czasowych oraz została przyporządkowana im ogólna tendencja, nie określono natomiast precyzyjnie wartości docelowych. Początki przedziałów czasowych są zróżnicowane (od 2020 do 2023).</p> <p>Rekomendacje: Rekomenduje się przypisanie konkretnych wskaźników rezultatu do poszczególnych kierunków działań tak, aby odpowiadały ich</p>

Rekomendacje dot.
CO 2.2

<p>i dążenie do „wizji zero”</p> <p>5. Realizacja kampanii informacyjnych promujących pożądane zachowania komunikacyjne (wykorzystanie komunikacji aktywnej)</p>	<p>dobrym dostępem do infrastruktury rowerowej</p>	<p>zakresowi oraz ujednoczenie okresu początkowego monitoringu. Należy też ponownie zweryfikować wskaźniki pod kątem charakterystyki (wskaźnik produktu/wskaźnik rezultatu)</p>
		<p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca</p> <p><i>Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia.</i></p>
		<p>REALISTYCZNOŚĆ: częściowa</p> <p><i>Zgodnie ze wstępnymi założeniami zakresu Strategii - kierunki są realistyczne i możliwe do realizacji, ponieważ zidentyfikowano działania najbardziej priorytetowe i konieczne do wykonania w pierwszej kolejności. Istnieje jednak element niepewny, “życzeniowy”, ponieważ bezpośrednio zależy od decyzji na poziomie centralnym tj. od powołania związku metropolitalnego, które warunkowało będzie dynamikę realizacji kierunków strategicznych z zakresu transportu zbiorowego.</i></p>
		<p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca</p> <p>Strategia ma określone ramy czasowe, dlatego termin realizacji celów jest precyzyjnie zdefiniowany i spójny zakresem terminowym strategii.</p>

Wskaźniki ZIT są zgodne z FEP 2021 - 2027

CEL STRATEGICZNY 3 - WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO I SPOŁECZNEGO

CEL OPERACYJNY 3.1 - ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ METROPOLII

CO 3.1 Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej metropolii został opisany częściowo trafnie (adekwatnie) do problemów i wyzwań gospodarczych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie. Jednakże wśród konkretnych kierunków działań wskazanych w Strategii i ocenionych powyżej, brakuje odpowiedzi na obszary wskazane i zidentyfikowane w Rozdz 3.3.1 Diagnozy dotyczące

CS 3
WYKORZYSTA
NIE
POTENCJAŁU

**GOSPODARCZE
GO I
SPOŁECZNEGO**

CO 3.1

potencjału OM dot. specjalizacji OM na sektorach opartych na wiedzy i technologii. W Diagnozie wskazano (Rozdz 3.3.1), iż OM charakteryzuje się:

- Największym w Polsce nasyceniem miejscami pracy w sektorze BPO/SSC, dominacją podsektora KPO w sektorze BPO³, znaczącego udziału Trójmiasta na rynku przedsiębiorstw wykorzystujących wysokie i średniowysokie technologie,
- Do branż priorytetowych dla rdzenia metropolii zalicza się sektor ICT,
- Na szczególną uwagę zasługuje sektor nowoczesnych usług dla biznesu (BSS). W 2020 roku istniały 162 centra BSS, z których ok. 58% należało do branży IT, 22% do branży SSC, a ok. 10% do branży R&D,
- Najwięcej osób z tego sektora zatrudnionych było w branży IT, które stanowiły 39% wszystkich pracowników centrów BSS. Warto natomiast zwrócić uwagę na wielkość zatrudnienia w tzw. Centers of Excellence (np. State Street, PwC), które zatrudniały ok. 14% wszystkich pracowników sektora usług dla biznesu w Trójmieście,
- Rysunek 6 - zawody poszukiwane i zbędne dla Polski wg raportu World Economic Forum, z którego wynika, iż najbardziej poszukiwanym zawodem są "specjaliści AI i uczenia maszynowego, specjaliści Big Data, specjaliści IoT, Specjaliści baz danych itd.)

Pomimo wyżej cytowanej w Diagnozie charakterystyki OM, kierunki działań CO 3.1 nie zawierają nakierowania na rozwijanie i wzmacnianie odpowiednio sprofilowanych kompetencji cyfrowych pracowników. Rekomenduje się dopisać wyodrębnione działanie w tym zakresie bądź uszczegółowić działanie CO 3.1 1.Szeroki dostęp do kompetentnych pracowników.

Kierunki działań	Oczekiwany rezultat (R) i wskaźniki rezultatu (WR) wraz z wskazanymi wartościami docelowymi	ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCJONUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
Szeroki dostęp do kompetentnych pracowników poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • współpracę biznes-uczelnie-JST w prowadzeniu systemu edukacji, w tym w zakresie wzmacniania wybranych kompetencji kluczowych; • przyciąganie talentów (studentów, kadry 	R: Lepsze zagospodarowanie kompetencji mieszkańców. R: Silne powiązania w sieciach współpracy samorządów, uczelni i przedsiębiorców; WR: Opracowanie i wdrożenie koncepcji centrów rozwoju	ADEKWATNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA Zarówno cel operacyjny, jak i przedmiotowy kierunek działania został zidentyfikowany oraz sformułowany w sposób satysfakcjonujący.
		MIERZALNOŚĆ: CZĘŚCIOWA Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę) w każdym z poddziałań wskazanych w działaniu. Jednakże Wykonawca przypisał jedynie jeden WR. Dodatkowo określony wskaźnik jest wskaźnikiem produktu nie rezultatu. Wskaźnik rezultatu to wskaźnik odpowiadający bezpośredniemu efektom, następującym na koniec realizacji strategii. Jest

³ Raport „Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce 2022”, Związek Liderów Sektora Usług Biznesowych (ABSL).

**Rekomendacje dot.
CO 3.1**

<p>naukowo-dydaktycznej oraz migrantów);</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie udziału osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów na rynku pracy, • systemowa identyfikacja kompetencji zawodowych wśród migrantów i optymalizacja pośrednictwa z pracodawcami poszukującymi osób do pracy. 	<p>kompetencji kluczowych (2022 - 0 - 2030 - 1)</p>	<p>on oczywiście logicznie powiązany ze wskaźnikiem produktu. Dostarcza informacji o zmianach, jakie nastąpiły po zakończeniu realizacji strategii, w porównaniu z wielkością wyjściową. Dopuszczalny byłoby zapisanie WR w istniejącym brzmieniu ale musiałby on być uszczegółowiony przez WR do każdego z poddziałań.</p>
		<p>AKCEPTOWALNOŚĆ: SATYSFAKCUJĄCA Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p>
		<p>REALISTYCZNOŚĆ: SATYSFAKCUJĄCA Kierunek został określony realnie, adekwatnie do działań możliwych do przeprowadzenia przez OMGGG oraz jest możliwy do osiągnięcia w zakładanej perspektywie czasowej</p>
		<p>TERMINOWOŚĆ - SATYSFAKCUJĄCA Strategia ma określone ramy czasowe, dlatego termin realizacji działań jest precyzyjnie zdefiniowany i spójny zakresem terminowym strategii (2030).</p>
		<p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się dopisanie adekwatnych wskaźników rezultatu i wskazanie konkretnych wartości do poszczególnych poddziałań. Wskazanie bardzo ogólnego i mało precyzyjnego WR do wszystkich poddziałań, charakteryzującego się dodatkowo cechami wskaźnika produktu jest niewystarczające. Wskaźnik rezultatu to wskaźnik odpowiadający bezpośredniemu <u>efektom</u>, następującym na koniec realizacji strategii. Jest on oczywiście logicznie powiązany ze wskaźnikiem produktu. Dostarcza informacji o zmianach, jakie nastąpiły po zakończeniu realizacji strategii, w porównaniu z wielkością wyjściową. Dopuszczalny byłoby zatem zapisanie WR w istniejącym brzmieniu pod warunkiem jego uszczegółowienia przez WR do każdego z poddziałań.</p>
<p>Zwiększenie skuteczności przyciągania inwestycji poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inwentaryzację i promocję szczególnie cennych terenów i obiektów inwestycyjnych na terenie OMGGG z wykorzystaniem 	<p>R. Zwiększenie skuteczności przyciągania inwestycji krajowych i zagranicznych;</p> <p>WR: Liczba wydarzeń o znaczeniu międzynarodowym zorganizowanych na terenie OM (- Sprawozdania JST -</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: SATYSFAKCUJĄCA Zarówno cel operacyjny, jak i przedmiotowy kierunek działania został zidentyfikowany oraz sformułowany w sposób satysfakcjonujący.</p>
		<p>MIERZALNOŚĆ: CZĘŚCIOWA Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę).</p>
		<p>AKCEPTOWALNOŚĆ: SATYSFAKCUJĄCA</p>

**Rekomendacje dot.
CO 3.1**

<p>aktywności Invest in Pomerania; <ul style="list-style-type: none"> eksponowanie marek metropolii w wydarzeniach międzynarodowych i krajowych, w tym kongresach i targach (tzw. para-dyplomacja); </p>	<p>2022 - 0 - 2030- Wzrost organizowanej liczby wydarzeń o znaczeniu międzynarodowym w regionie lub osiągnięcie określonej ilości takich wydarzeń? Do ustalenia)</p>	<p>Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy.</p>
		<p>REALISTYCZNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA Kierunek został określony realnie, adekwatnie do działań możliwych do przeprowadzenia przez OMGGG oraz jest możliwy do osiągnięcia w zakładanej perspektywie czasowej</p>
		<p>TERMINOWOŚĆ - SATYSFAKCJONUJĄCA Strategia ma określone ramy czasowe, dlatego termin realizacji działań jest precyzyjnie zdefiniowany i spójny zakresem terminowym strategii (2030).</p>
		<p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się określenie wartości docelowej wskaźnika.</p>
<p>Stworzenie jednolitego systemu informacji nt. usług dla biznesu świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu</p>	<p>(WR) Wspólna oferta samorządów i IOB (- Ustalenia własne - 2021 - 0 - 2024 - 1)</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA Zarówno cel operacyjny, jak i przedmiotowy kierunek działania został zidentyfikowany oraz sformułowany w sposób satysfakcjonujący.</p>
		<p>MIERZALNOŚĆ: CZĘŚCIOWA Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę). Jednakże Wykonawca nie przypisał do działania rezultatu, a WR odnosi się do <i>Wspólnej oferty samorządów i IOB</i>, co jest trudne do powiązania z brzmieniem działania, gdzie wcale nie odniesiono się do samorządów.</p>
		<p>AKCEPTOWALNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p>
		<p>REALISTYCZNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA Kierunek został określony realnie, adekwatnie do działań możliwych do przeprowadzenia przez OMGGG oraz jest możliwy do osiągnięcia w zakładanej perspektywie czasowej</p>
		<p>TERMINOWOŚĆ - BRAK Działanie zostało zdefiniowane precyzyjnie w wymiarze czasowym (2024) ale horyzont czasowy powinien być identyczny dla wszystkich działań strategii (czyli 2030 r.), a rok bazowy powinien być spójny z innymi działaniami strategii (2022).</p>

**Rekomendacje dot.
CO 3.1**

		<p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się dopisanie do tego działania REZULTATU i przeformułowanie treści WR tak by był spójny z brzmieniem kierunku działania. Ponadto rekomenduje się zmianę wymiaru czasowego WR (horyzont czasowy identyczny dla wszystkich działań strategii (czyli 2030 r.), a rok bazowy spójny z innymi działaniami strategii (2022)).</p>
<p>Wsparcie branż innowacyjnych (poprzez networking, wzmocnienie klastrów, stałą wymianę wiedzy i harmonizację planów działań)</p>	<p>(WR) Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorach innowacyjnych (GUS – wybrane sekcje PKD - 2022 Do ustalenia - 2030 - Wzrost)</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA Zarówno cel operacyjny, jak i przedmiotowy kierunek działania został zidentyfikowany oraz sformułowany w sposób satysfakcjonujący.</p>
		<p>MIERZALNOŚĆ: CZĘŚCIOWA Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę). Jednakże Wykonawca nie przypisał do działania rezultatu, a do WR nie przypisał konkretnej wartości bazowej i docelowej, w związku z tym trudno ocenić mierzalność opisywanego kierunku działań. Wartość docelowa wyrażona jako wzrost w 2023 jest niewystarczająca i nieprecyzyjna, de facto umożliwiającą monitoring.</p>
		<p>AKCEPTOWALNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p>
		<p>REALISTYCZNOŚĆ: SATYSFAKCJONUJĄCA Kierunek został określony realnie, adekwatnie do działań możliwych do przeprowadzenia przez OMGGs oraz możliwie do osiągnięcia w zakładanej perspektywie czasowej (2030)</p>
		<p>TERMINOWOŚĆ - SATYSFAKCJONUJĄCA Strategia ma określone ramy czasowe, dlatego termin realizacji celów jest precyzyjnie zdefiniowany i spójny zakresem terminowym strategii (2030).</p>
		<p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się dopisanie REZULTATU i wskazanie konkretnej wartości bazowej i docelowej wskaźnika rezultatu.</p>
<p>Wykorzystanie najważniejszych marek na</p>	<p>Brak wskazanego rezultatu i odpowiedniego wskaźnika</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: ZNIKOMA Kierunek działań nie jest precyzyjny i może być interpretowany w odmienny sposób.</p>

**Rekomendacje dot.
CO 3.1**

rzecz rozwoju metropolii.	rezultatu	<p>MIERZALNOŚĆ: BRAK Kierunek działań nie został sformułowany tak, by można było liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (by można było przypisać mu konkretną miarę). Dodatkowo Wykonawca nie przypisał mu ani rezultatu ani wskaźnika.</p>
		<p>AKCEPTOWALNOŚĆ: SATYSFAKCUJĄCA Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p>
		<p>REALISTYCZNOŚĆ: NIEMOŻLIWA DO OCENY Nie jest możliwa ocena realności działania z uwagi na brak wskazania docelowej wartości wskaźnika w zakładanej perspektywie czasowej.</p>
		<p>TERMINOWOŚĆ Działanie nie zostało zdefiniowane precyzyjnie w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie 2030), nie można określić jego poziomu realizacji i prowadzić monitoringu z uwagi na brak przypisania konkretnej wartości bazowej i docelowej</p>
		<p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się dopisanie REZULTATU i WSKAŹNIKA REZULTATU i wskazanie konkretnych wartości bazowych i docelowych.</p>
<p>Wskaźniki ZIT są zgodne z FEP 2021 - 2027</p>		

CEL OPERACYJNY 3.2 - INTEGRACJA SPOŁECZNO-KULTUROWA MIESZKAŃCÓW

**Rekomendacje dot.
CO 3.1**

Przyjęte kierunki działań są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji. W obszarze zdrowia występuje trafność realizacji założonego celu działania. Wsparcie w zakresie poprawy dostępności do usług zdrowotnych oraz promowania zdrowego stylu życia jest właściwe, ponieważ jest kierunkiem działań zgodnym z Priorytetem *Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza FEP 2021-2027* oraz z celem szczegółowym 2: *Poprawa zdrowia obywateli oraz*

efektywności systemu opieki zdrowotnej Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030. Wskaźniki ZIT są zgodne z FEP, przypisane wartości są adekwatne do zakresu planowanej interwencji.

CO 3.2

Kierunki działań	Oczekiwany rezultat(R) i wskaźniki rezultatu (WR) wraz z wskazanymi wartościami docelowymi	ASPEKTY SMART dla celu 3.2 wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
<p>1. Wspieranie samorządów metropolii w prowadzeniu działań na rzecz włączenia społecznego, zapewnienia równości i przeciwdziałania dyskryminacji wszystkich mieszkańców, w szczególności OzN i ich opiekunów, imigrantów, mieszkańców mniejszych miast, miasteczek i wsi oraz dzielnic z wysokim natężeniem problemów społecznych [⇒ ZIT]</p>	<p>- Liczba zrealizowanych przez członków stowarzyszenia projektów w zakresie deinstytucjonalizacji; - Liczba osób wspartych w zakresie wdrażania standardów OMGGs dot. OzN; - Liczba osób wspartych w zakresie wdrażania standardów OMGGs dotyczących migrantów; - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali komunalnych;</p> <p>w ZIT: Cel Infrastruktura społeczna: Wskaźniki produktu: Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych osoby 180, 2 Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne 20, 3 Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego 567, 4 Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego sztuki 1 Wskaźniki rezultatu: 1 Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych użytkownicy /rok 153 Usługi społeczne: Wskaźniki produktu: 1 Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel operacyjny opisany jest precyzyjnie.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: częściowa⁴ Zaproponowane wskaźniki nie w pełni odpowiadają zakresowi poszczególnych kierunków dla celu operacyjnego 3.2. Nie przy każdym wskaźniku zdefiniowano rok bazowy, Nie można zatem stwierdzić jak będzie monitorowany kierunek działania. Proponowane wskaźniki głównie odnoszą się do produktu, a nie rezultatu. Wskaźniki ZIT są zgodne z FEP, przypisane wartości są adekwatne do zakresu planowanej interwencji</p> <p>Rekomendacje: Rekomenduje się przypisanie konkretnych i mierzalnych wskaźników rezultatu dla opisanego kierunku działań oraz wskazanie konkretnych wartości bazowych i docelowych.</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI, a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy</p>

⁴ W przypadku kierunku **Wspieranie samorządów metropolii w prowadzeniu działań na rzecz włączenia społecznego, zapewnienia równości i przeciwdziałania dyskryminacji (...)** wskaźnik dot. rocznej liczby użytkowników lokali jest powtórzeniem wskaźnika wskazanego w części ZIT. Wskaźniki odnoszące się do standardów OMGGs tylko częściowo odzwierciedlają kierunek działań dot. deinstytucjonalizacji usług społecznych, gdyż grupy objęte planowanymi projektami będą także dotyczyć innych grup niż osoby z niepełnosprawnościami i migranci. Brakuje wskaźnika odnoszącego się do efektu wsparcia usługami seniorów, a starzejące się społeczeństwo w OM zostało podkreślone w diagnozie jako istotne wyzwanie. Proponowany wskaźnik dot. *liczby projektów realizowanych przez jst* niewystarczająco mierzy efekt opisanego kierunku działań. Sama liczba projektów nie zagwarantuje jakości i pozytywnego efektu dla OM. Co więcej w przypadku niektórych wskaźników w kolumnie dot. wartości bazowej wskazano "0", co nie zawsze musi być zgodne z prawdą np. w przypadku liczby projektów w jst dot. deinstytucjonalizacji, gdzie już w poprzednich latach takie projekty na terenie OM były realizowane. W przypadku drugiego kierunku działań, tj. *Integracja polityk kulturalnych samorządów OMGGs na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego* proponowany wskaźnik nie w pełni mierzy rezultat proponowanego kierunku.

Rekomendacje dot. CO 3.2		programie 1780, 2 Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie 484, 3 Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej 1333 Wskaźniki rezultatu: Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej sztuki 33	(podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel oraz kierunki go realizujące są określone realnie. Możliwe jest osiągnięcie rezultatów działań w zakładanej perspektywie czasowej.
	2. Integracja polityk kulturalnych samorządów OMGGG na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego	Liczba działań we współpracy jednostek kultury i podmiotów na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego członków OMGGG	TERMINOWOŚĆ: częściowa Kierunki działań zostały częściowo wskazane w sposób umożliwiający określenie poziomu ich realizacji w konkretnym czasie. Nie zdefiniowano wartości docelowej, która zostanie osiągnięta w danym czasie, zatem, nie można stwierdzić jak będzie monitorowany dany kierunek działania.
	3. Wspieranie samorządów i podmiotów zdrowotnych w poprawie dostępu do usług zdrowotnych oraz promowanie bardziej skutecznej profilaktyki i zdrowego stylu życia [ZIT]	ZIT (WP) Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej - osoby/ rok - 15 600 (WP) Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą - sztuki - 4 (WP) Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego - osoby - 4100 (WP) Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego - sztuki - 1 (WR) Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej - użytkownicy/rok - 15 400	Rekomendacje: Rekomenduje się wskazanie konkretnych wartości bazowych i docelowych, a także rozważenie ujednolicenia przedziałów czasowych.
Wskaźniki ZIT są zgodne z FEP 2021 - 2027			
Rekomendacje dot. CO 3.2			

**CS 4
EFEKTYWNA
KOORDYNA-
CJA
WSPÓŁPRACY
METROPOLITA-
LNEJ**

**CO
4.1.1**

CEL STRATEGICZNY 4 - EFEKTYWNA KOORDYNACJA WSPÓŁPRACY METROPOLITALNEJ

CEL OPERACYJNY 4.1.1. - STWORZENIE STRUKTUR EFEKTYWNEJ WSPÓŁPRACY NA RZECZ PRZESTRZENI I KLIMATU

Przyjęte kierunki działań celu operacyjnego są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji.

Kierunki działań	Oczekiwany rezultat(R) i wskaźniki rezultatu (WR) wraz z wskazanymi wartościami docelowymi	ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCJONUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
<p>Stworzenie struktur koordynujących metropolitalne zadania przestrzenne i klimatyczne oraz wspierających członków OMGGG w tym zakresie</p>	<p>R: Ułatwienie dostępu do spójnej informacji przestrzennej na szczeblu metropolii. Skoordynowane zarządzanie planowaniem przestrzennym na terenie metropolii. Skoordynowane zarządzanie adaptacją i mitygacją do zmian klimatu na terenie metropolii.</p> <p>WR (1): Stworzenie struktury koordynującej polityki przestrzenne i klimatyczne.</p> <p>WR (2): Liczba gmin objętych zasięgiem powołanej struktury koordynującej polityki przestrzenne i klimatyczne.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca Zarówno cel operacyjny, jak i przedmiotowy kierunek działania został zidentyfikowany oraz sformułowany w sposób satysfakcjonujący.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: satysfakcjonująca Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę) w każdym z poddziałań wskazanych w działaniu.</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca</p>

**CO
4.1.2**

		<p>Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p>
<p>CEL OPERACYJNY NR 4.1.2. - WZMOCNIENIE STRUKTUR WSPÓŁPRACY TRANSPORTOWEJ</p> <p>Przyjęte kierunki działań celu operacyjnego są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji.</p>		
Kierunki działań	Oczekiwany rezultat(R) i wskaźniki rezultatu (WR) wraz z wskazanymi wartościami docelowymi	ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCJONUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
<p>Utworzenie Metropolitalnego Zespołu Badań Transportowych</p>	<p>R: Powołanie wspólnych struktur zarządzania transportem zbiorowym. Wykorzystanie efektu synergii dla poprawy efektywności, zasięgu i skuteczności usług transportu zbiorowego.</p> <p>WR: brak.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca Zarówno cel operacyjny, jak i przedmiotowy kierunek działania został zidentyfikowany oraz sformułowany w sposób satysfakcjonujący.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: brak Kierunek działań nie został sformułowany tak, by można było liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (by można było przypisać mu konkretną miarę). Dodatkowo Wykonawca nie przypisał mu ani rezultatu ani wskaźnika.</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca</p>

Rekomendacje dot.
CO 4.1.2

		<p>Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p> <p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się określenie WSKAŹNIKA REZULTATU.</p>
<p>Zwiększenie efektywności polityk transportowych poprzez powołanie jednego organizatora transportu</p>	<p>R: Powołanie wspólnych struktur zarządzania transportem zbiorowym. Wykorzystanie efektu synergii dla poprawy efektywności, zasięgu i skuteczności usług transportu zbiorowego.</p> <p>WR (1): Powołanie metropolitalnego lub regionalnego zarządu transportu zbiorowego.</p> <p>WR (2): Liczba gmin objętych zasięgiem powołanej struktury zarządzania transportem zbiorowym.</p> <p>WR (3): Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych przez gminy na rzecz wspólnej organizacji transportu.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca Zarówno cel operacyjny, jak i przedmiotowy kierunek działania został zidentyfikowany oraz sformułowany w sposób satysfakcjonujący.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: satysfakcjonująca Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę) w każdym z poddziałań wskazanych w działaniu.</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p>

**CO
4.1.3**

CEL OPERACYJNY NR 4.1.3 - WZMOCNIENIE STRUKTUR WSPÓŁPRACY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

Kierunek dotyczący działań w obszarze gospodarki jest trafny w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realny do realizacji. Natomiast kierunek "Wypracowanie formuły wsparcia procesu wdrażania polityk integracji społeczno-kulturalnej i standardów metropolitalnych" powtarza działania opisane w celu operacyjnym 3.2. Nie rekomenduje się powtarzania go w celu 4.1.3.

Kierunki działań	Oczekiwany rezultat(R) i wskaźniki rezultatu (WR) wraz z wskazanymi wartościami docelowymi	ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
<p>Stać współpraca biznesu, nauki i samorządu na rzecz rozwoju metropolii</p>	<p>R: Stworzenie sieci współpracy gospodarczej, z udziałem nauki oraz administracji, która służyłaby osiągnięciu celu strategicznego nr 3 pt.: "Rozwój potencjałów społecznych i gospodarczych".</p> <p>WR: Liczba podmiotów włączających się w działania sieci współpracy między samorządami, uczelniami i biznesem.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: częściowa Kierunek działań jest częściowo precyzyjny, gdyż istnieje ryzyko możliwości jego interpretacji na różne sposoby.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: częściowa Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę) w każdym z poddziałań wskazanych w działaniu. Jednakże Wykonawca nie określił poziomu progowego, którego osiągnięcie oznaczałoby realizację kierunku działania (sukces).</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: częściowa Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca</p>

Rekomendacje dot.
CO 4.1.3

CO
4.2

		Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).
Wypracowanie formuły wsparcia procesu wdrażania polityk integracji społeczno-kulturalnej i standardów metropolitalnych		Rekomendacje: Kierunek powtarza działania opisane w celu operacyjnym 3.2. Nie rekomenduje się powtarzania go w celu 4.1.3.
CEL OPERACYJNY 4.2 - ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI INSTYTUCJONALNEJ GMIN I POWIATÓW		
Przyjęte kierunki działań celu operacyjnego co do zasady są trafne w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realne do realizacji, jednak rekomenduje się ich doprecyzowanie. Warto doprecyzować przedmiot standardów metropolitalnych. Należy zmienić lub uzupełnić wskaźniki rezultatu, by były precyzyjne i nie budziły potencjalnych wątpliwości.		
Kierunki działań	Oczekiwany rezultat(R) i wskaźniki rezultatu (WR) wraz z wskazanymi wartościami docelowymi	ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)
Opracowywanie i wdrażanie standardów metropolitalnych	R: Podniesienie poziomu jakości zarządzania publicznego na obszarze metropolitalnym. WR: Liczba członków OMGGS, którzy co najmniej częściowo wdrożyli aktualne standardy metropolitalne;	ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca Zarówno cel operacyjny, jak i przedmiotowy kierunek działania został zidentyfikowany oraz sformułowany w sposób satysfakcjonujący. MIERZALNOŚĆ: częściowa We wskaźniku rezultatu użyto sformułowania nieprecyzyjnego, mało ostrego, niezwykle uznaniowego - mowa jest o "częściowym wdrożeniu" standardów. W praktyce trudno będzie ustalić co oznacza częściowe wdrożenie standardu. Pojawia się również generalna wątpliwość, czy standard można wdrożyć częściowo, czy standard ma jakąś "granicę". Dodatkowo słowo "aktualne" wyklucza spod wskaźnika rezultatu (WR) kolejne standardy, które zostaną wdrożone po wejściu w życie strategii (przynajmniej do takich wniosków skłania wykładnia językowa i logiczna). AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Standardy metropolitalne są zwyczajową dla OMGGS formą działania. W przeszłości OMGGS

Rekomendacje dot.
CO 4.2

		<p>posługiwał się standardami, stąd wydaje się, że w przyszłości również powinien. Z powyższego wynika także akceptowalność - dla formy działania, niekoniecznie dla wszystkich standardów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p> <p>REKOMENDACJE: Warto doprecyzować przedmiot standardów metropolitalnych. Należy zmienić lub uzupełnić wskaźnik rezultatu (WR), by był precyzyjny i nie budził potencjalnych wątpliwości.</p>
<p>Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry samorządowej (organizacja staży, wizyt studyjnych, szkoleń, warsztatów i innych form edukacji).</p>	<p>R: Podniesienie poziomu jakości zarządzania publicznego na obszarze metropolitalnym.</p> <p>WR: Liczba pracowników samorządowych, którzy podnieśli kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach organizowanych przez OMGGS</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca Zarówno cel operacyjny, jak i kierunki działań są sformułowane precyzyjnie i nie mogą być interpretowane w inny sposób.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: częściowa Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę) w każdym z poddziałań wskazanych w działaniu. Jednakże Wykonawca nie określił poziomu progowego, którego osiągnięcie oznaczałoby realizację kierunku działania (sukces).</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie</p>

		<p>podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p> <p>REKOMENDACJE: Brak.</p>
<p>Stworzenie systemu danych lokalnych do procesu kształtowania i prowadzenia polityk publicznych</p>	<p>R: Podniesienie poziomu jakości zarządzania publicznego na obszarze metropolitalnym.</p> <p>WR: Liczba użytkowników Metropolitalnego Obserwatorium Danych.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: częściowa Kierunek działań jest jedynie częściowo precyzyjny, gdyż istnieje ryzyko możliwości jego interpretacji na różne sposoby, zwłaszcza w kontekście tego, jaką funkcjonalność (usługi) ma świadczyć Metropolitalne Obserwatorium Danych.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: częściowa Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę) w każdym z poddziałań wskazanych w działaniu. Jednakże Wykonawca nie określił poziomu progowego, którego osiągnięcie oznaczałoby realizację kierunku działania (sukces).</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała</p>

<p>Rekomendacje dot. CO 4.2</p>			<p>konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p> <p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się bardziej precyzyjne sformułowanie działania, doprecyzowanie WSKAŹNIKA REZULTATU.</p>
	<p>Zwiększenie efektywności działania podmiotów tworzących metropolię dzięki wykorzystaniu innowacji technologicznych, w tym poprzez cyfryzację urzędów</p>	<p>R: Podniesienie poziomu jakości zarządzania publicznego na obszarze metropolitalnym.</p> <p>WR: Liczba gmin i powiatów OMGGs, które wykorzystują innowacje technologiczne, w tym poprzez cyfryzację urzędów.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: częściowa Kierunek działań jest jedynie częściowo precyzyjny, gdyż istnieje ryzyko możliwości jego interpretacji na różne sposoby, zwłaszcza w kontekście tego, czym są innowacje technologiczne.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: częściowa Kierunek działań został sformułowany tak, że można liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (można przypisać mu konkretną miarę) w każdym z poddziałań wskazanych w działaniu. Jednakże Wykonawca nie określił poziomu progowego, którego osiągnięcie oznaczałoby realizację kierunku działania (sukces).</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące</p>

Rekomendacje dot.
CO 4.2

		<p>strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p> <p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się bardziej precyzyjne sformułowanie działania, doprecyzowanie WSKAŹNIKA REZULTATU oraz ustalenie wymiaru czasowego zgodnie z powyższymi uwagami.</p>
<p>Wspieranie identyfikacji i pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji i usług</p>	<p>R: Podniesienie poziomu jakości zarządzania publicznego na obszarze metropolitalnym.</p> <p>WR: brak.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: znikoma Kierunek działań nie jest precyzyjny i może być interpretowany w odmienny sposób.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: brak Kierunek działań nie został sformułowany tak, by można było liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (by można było przypisać mu konkretną miarę). Dodatkowo Wykonawca nie przypisał mu ani rezultatu ani wskaźnika.</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia.</p>

<p>Rekomendacje dot. CO 4.2</p>			<p>Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p> <p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się bardziej precyzyjne sformułowanie działania, dopisanie WSKAŹNIKA REZULTATU.</p>
	<p>Inicjowanie działań mających na celu poprawę efektywności finansowej funkcjonowania samorządów / sytuacji budżetowej JST (np. poprzez wspólne zakupy)</p>	<p>R: Podniesienie poziomu jakości zarządzania publicznego na obszarze metropolitalnym.</p> <p>WR: brak.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: znikoma Kierunek działań nie jest precyzyjny i może być interpretowany w odmienny sposób.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: brak Kierunek działań nie został sformułowany tak, by można było liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (by można było przypisać mu konkretną miarę). Dodatkowo Wykonawca nie przypisał mu ani rezultatu ani wskaźnika.</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów</p>

<p>Rekomendacje dot. CO 4.2</p>			<p>zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p> <p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się bardziej precyzyjne sformułowanie działania, dopisanie WSKAŹNIKA REZULTATU oraz ustalenie wymiaru czasowego zgodnie z powyższymi uwagami.</p>
	<p>Aktywny udział w kształtowaniu krajowych polityk publicznych i legislacji samorządowej (poprzez monitorowanie prac legislacyjnych, udział w komisjach i innych organach doradczych, opiniowanie projektów aktów prawnych, wnoszenie lub wspieranie inicjatyw legislacyjnych).</p>	<p>R: Podniesienie poziomu jakości zarządzania publicznego na obszarze metropolitalnym.</p> <p>WR: brak.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: znikoma Kierunek działań nie jest precyzyjny i może być interpretowany w odmienny sposób.</p> <p>MIERZALNOŚĆ: brak Kierunek działań nie został sformułowany tak, by można było liczbowo wyrazić jego stopień realizacji (by można było przypisać mu konkretną miarę). Dodatkowo Wykonawca nie przypisał mu ani rezultatu ani wskaźnika.</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Cel i kierunki działań wynikają z diagnozy, konsultacji i wywiadów IDI a więc były formułowane przez partnerów i interesariuszy (podmioty realizujące strategię), zatem jednostki w sposób jednoznaczny dążące do ich osiągnięcia. Dodatkowo strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym, które są też skierowane do podmiotów</p>

Rekomendacje dot.
CO 4.2

CO
4.3

		<p>zaangażowanych w osiągnięcie zakładanych celów.</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: satysfakcjonująca Działania są określone realnie tzn. że możliwe jest ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Działanie zostało zdefiniowane w wymiarze czasowym (domyślny jest jedynie rok 2030).</p> <p>REKOMENDACJE: Rekomenduje się bardziej precyzyjne sformułowanie działania, dopisanie WSKAŹNIKA REZULTATU.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 4.3 - PRZEKSZTAŁCENIE W ZWIĄZEK METROPOLITALNY LUB GMINNO-POWIATOWY</p> <p>Przyjęty kierunek działań celu operacyjnego jest trafny w odniesieniu do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb oraz realny do realizacji.</p>		
<p>Kierunki działań</p>	<p>Oczekiwany rezultat(R) i wskaźniki rezultatu (WR) wraz z wskazanymi wartościami docelowymi</p>	<p>ASPEKTY SMART wraz z rekomendacjami: (skala SMART: SATYSFAKCJONUJĄCA, CZĘŚCIOWA, ZNIKOMA, BRAK)</p>
<p>Pogłębienie integracji metropolitalnej w ramach zaawansowanych form prawnych (związku metropolitalnego, alternatywnie związku gminno-powiatowego).</p>	<p>R: Uzyskanie nowych zdolności prawnych do wykonywania zadań metropolitalnych, w szczególności na obszarze: (1) planowania przestrzennego oraz (2) organizacji transportu publicznego.</p>	<p>ADEKWATNOŚĆ: satysfakcjonująca Zarówno cel operacyjny, jak i kierunki działań są sformułowane precyzyjnie i nie mogą być interpretowane w inny sposób.</p>

		<p>WR: Powołanie podmiotu prawnego o statusie związku metropolitalnego lub związku powiatowo-gminnego zdolnego do zarządzania kluczowymi funkcjami metropolitalnymi</p> <p>MIERZALNOŚĆ: satysfakcjonująca Powołanie nowego podmiotu prawa - czy to w formie związku metropolitalnego, czy to związku komunalnego - jest najlepszą metodą mierzenia realizacji kierunku działania.</p> <p>AKCEPTOWALNOŚĆ: satysfakcjonująca Intencja utworzenia związku metropolitalnego lub komunalnego wynika z wielu dokumentów OMGGS, a ponadto z działań organów OMGGS związanych z inicjatywą legislacyjną (projekt ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim).</p> <p>REALISTYCZNOŚĆ: częściowa W dużym stopniu realizacja kierunku działania zależy od czynników zewnętrznych (koniunktury politycznej, większości parlamentarnej). W związku z tym realizacyjność należy ocenić jako częściową. W tym kontekście realizacyjność utworzenia związku komunalnego jest zdecydowanie wyższa niż realizacyjność utworzenia związku metropolitalnego.</p> <p>TERMINOWOŚĆ: satysfakcjonująca Realizacja przedmiotowego kierunku działania jest trudna do oszacowania w czasie. Utworzenie związku metropolitalnego zależy bowiem od decyzji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Z kolei utworzenie związku komunalnego jest konsekwencją braku dedykowanej ustawy. W związku z tym Stowarzyszenie nie mogło wprowadzić innych ustaleń.</p> <p>REKOMENDACJE: Brak.</p>
--	--	--

WYMIAR TERYTORIALNY

6. WERYFIKACJA WYMIARU TERYTORIALNEGO

Wyrazem uwzględnienia w strategii rozwoju ponadlokalnego konsekwencji przestrzennych podejmowanych działań strategicznych jest model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z rekomendacjami w zakresie polityki przestrzennej. Kolejnym niezbędnym elementem jest wskazanie OSI wraz z określeniem rekomendowanych działań interwencyjnych dedykowanych tym obszarom.

W ocenianym projekcie strategii model struktury zawarto w *rozdziale 5 p.n.: "Struktura funkcjonalno-przestrzenna i kierunki jej rozwoju"*. Przedstawiony model w sposób właściwy odnosi się do treści strategii. Zawiera opis docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej metropolii i jej głównych elementów, ustalenia w zakresie kształtowania polityki przestrzennej gmin OMGGS, a także rekomendacje dotyczące wdrażania oraz wytyczne dotyczące OSI.

Zawarta w projekcie **delimitacja pozwala określić rekomendowane działania dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych** i jest spójna z analogicznym podziałem, zawartym w Planie Zrównoważonej Mobilności Miejskiej OMGGS, co zapewni odpowiednią korelację wzajemnie zależnych dokumentów strategicznych (*Mapa 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej OMGGS-podział na obszary funkcjonalne*). Wdrożenie działań przypisanych do wyróżnionych stref funkcjonalnych w ramach poszczególnych gmin będzie wzmacniało skoordynowany rozwój metropolii.

Pasma i węzły rozwojowe zostały właściwie zidentyfikowane, opisane i zilustrowane za pomocą syntetycznego schematu graficznego odzwierciedlającego opisane elementy rozwojowe metropolii (*Mapa 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej OMGGS-węzły i pasma rozwojowe metropolii*). Zakres zawarty na mapie i w jej opisie pasm rozwojowych i powiązań funkcjonalnych został właściwie ograniczony przede wszystkim do obszarów istotnych z punktu widzenia całości obszaru funkcjonalnego. Jedynie **legenda do mapy nr 4 jest niekompletna i wymaga uzupełnienia o elementy identyfikujące poszczególne pasma i powiązania rozwojowe** (m.in. strzałki) pokazane na schemacie.

Główne węzły transportowe i infrastrukturalne zostały zidentyfikowane w sposób fragmentaryczny i niepełny. Pominięto niektóre bardzo istotne elementy układu z punktu widzenia wpływu na rozwój metropolii a także na globalną sieć transportową (które zostały później opisane w ustaleniach dotyczących kształtowania infrastruktury technicznej). Jest to m.in. Suchy Port w Zajączkowie Tczewskim, planowany do oddania w 2025 roku, czy też rozwijająca się coraz dynamiczniej tzw. Dolina Logistyczna, angażująca i wywołująca wpływ swoim obecnym i planowanym funkcjonowaniem na kilka JST, będących członkami metropolii. Rekomenduje się (oprócz map w ustaleniach dotyczących kształtowania infrastruktury technicznej) zobrazowanie graficzne głównych kierunków rozwoju związanych z transportem i zawarcie na nim wszystkich kluczowych inwestycji, mających bądź potencjalnie mogących mieć w przyszłości znaczący wpływ na funkcjonowanie metropolii jako całości. Brakuje także odniesienia się do b. ważnego w obecnym stanie geopolitycznym portu marynarki wojennej oraz lotniska wojskowego.

Zasoby środowiskowe zostały właściwie zidentyfikowane. Brak jest natomiast odniesienia do celu 1.1 i kierunków działań związanych z adaptacją do zmian klimatu. Rekomenduje się zobrazowanie graficzne głównych kierunków rozwoju związanych z ochroną środowiska oraz adaptacją do zmian klimatu. W tekście strategii znajduje się co prawda *mapa nr 6 p.n.: "Model systemu*

ochrony przyrody OMGGS”, ale nie odzwierciedla ona w pełni kierunków działań związanych z celem 1.1 “Klimat i przestrzeń”, a jedynie pokazuje tereny istniejących na obszarze OMGGS form ochrony przyrody.

Ustalenia i rekomendacje oraz kierunki rozwoju metropolii zostały opisane w rozdziale 5.4 i przedstawione graficznie na mapie nr 5 (“Model struktury funkcjonalno-przestrzennej - kierunki rozwoju metropolii”). Szczegółowo opisano je w poszczególnych podrozdziałach przypisanych wybranym częściom obszaru metropolii tj.:

- wytyczne dla gmin rdzenia,
- wytyczne dla miast okółordzeniowych,
- dla gmin strefy podmiejskiej,
- dla centrów subregionalnych,
- dla ośrodków lokalnych oraz gmin pozamiejskich,
- dla gmin strefy wybrzeża.

Zakres problemów oraz kierunki i cele proponowanych zmian w rozdziale 5.4 są opisane w sposób wyczerpujący jeśli chodzi o zakres oraz rzeczowy co do możliwości formułowania na ich podstawie celów dla poszczególnych gmin metropolii.

Rekomendacje:

Jednakże dla uzyskania pełnego obrazu zagadnień przestrzennych rekomenduje się sporządzenie mapy dotyczącej gospodarowania przestrzenią pokazującej lokalizację istniejących działań strategicznych dla OF, orientacyjne rozmieszczenie planowanych obiektów i elementów zagospodarowania z zakresu polityki przestrzennej, mieszkalnictwa, rewitalizacji i ochrony zabytków.

Ustalenia dotyczące kształtowania infrastruktury technicznej w wystarczający sposób przedstawiają perspektywiczny układ transportowy, odnoszą się jednak wyłącznie do transportu zbiorowego, a model funkcjonalno - przestrzenny powinien zawierać także adnotacje do transportu towarowego, szczególnie że coraz bardziej pożądaną rzeczą stają się plany Sulp (plany zrównoważonej logistyki miejskiej). Ponadto rekomenduje się weryfikację prezentowanych układów transportowych i ich opisów w legendzie (np. planowana Via Maris ma niewłaściwy przebieg i opis - obecnie studium korytarzowe określa potencjalne korytarze a inwestycja niekoniecznie ma niskie prawdopodobieństwo realizacji).

Przedstawiony model nie odnosi się jednak do całej treści strategii. Brakuje zilustrowania jaki będzie przestrzenny efekt działań w ramach celu strategicznego nr 3 p.n. “Wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego” i przyporządkowanych mu celów operacyjnych.

W związku z powyższym oraz zgodnie ze wskazaniem z podręczników dotyczących zakresu jaki powinien obejmować model struktury funkcjonalno-przestrzennej **rekomenduje się opis i zobrazowanie graficzne, w kontekście terytorialnym, zagadnień dotyczących demografii i usług społecznych odnoszących się do celu nr 3**. Na mapie powinny się znaleźć m.in. takie elementy jak lokalizacja istniejących obiektów strategicznych dla OF oraz orientacyjne rozmieszczenie planowanych obiektów i elementów zagospodarowania z zakresu: edukacji, kultury i sztuki, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

	<p>rzeczony komisje mogą stanowić fora współpracy nie tylko pomiędzy zrzeszonymi w OMGGG jednostkami samorządu lokalnego, ale także pomiędzy nimi a zewnętrznymi interesariuszami - organizacjami pozarządowymi, nauką, biznesem.</p> <p>Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych są niezbędnym elementem systemu realizacji Strategii. Wskazane dokumenty wykonawcze wpisują się w Strategię i stanowią jej niezbędne uszczegółowienie. W strategii przedstawiono dokumenty wykonawcze istotne dla rozwoju metropolii oraz zależność dokumentów strategicznych, operacyjnych oraz projektów i inicjatyw.</p>
<p>RAMY FINANSOWE</p> <p>Rekomendacje:</p>	<p>8. OCENA RAM FINANSOWYCH</p> <p>W odniesieniu do oceny ram finansowych analizie poddano przede wszystkim wymogi formalno-prawne, związane z zawartością strategii ponadlokalnej. Zgodnie z art. 10e ust. 3 pkt 9) ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. 1990 Nr 16 poz. 95 ze zm.), strategia ponadlokalna powinna określać w szczególności ramy finansowe i źródła finansowania. Jednocześnie analiza odnosząca się do ram finansowych strategii prowadzona była w odniesieniu do ich realności i zasadności.</p> <p>W projekcie strategii uwzględniono kluczowe źródła finansowania realizacji celów strategii, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - programy UE realizowane na poziomie: Komisji Europejskiej, krajowym oraz regionalnym (w tym poprzez instrument ZIT), ze wskazaniem właściwych programów; - środki krajowe: inicjatywy rządowe, składki samorządów OMGGG; - środki sektora prywatnego; - instrumenty zwrotne. <p>Ponadto uwzględnione zostały inne istotne czynniki, mające wpływ na realizację strategii tj. potencjalne środki z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) - w sytuacji przyjęcia ustawy metropolitalnej.</p> <p>Rekomenduje się jednak uzupełnić ten rozdział strategii o następujące kwestie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) poprawnie zostały wskazane źródła finansowania strategii, brak natomiast ram finansowych tj. szacunkowej wartości środków rozwojowych na realizację strategii, a także założenia na podstawie których zostaną przyjęte ww. szacunki; 2) ze względu na zakres tematyczny celów, należy rozważyć czy w źródłach finansowania strategii uwzględnić zaangażowanie środków uczelni, przyczyniających się wprost do realizacji działań rozwojowych strategii z udziałem uczelni.
<p>SPÓJNOŚĆ WEWNĘTRZNA</p>	<p>9. OCENA SPÓJNOŚCI WEWNĘTRZNEJ DOKUMENTU</p> <p>Projekt "Strategii" składa się ze wstępu, siedmiu rozdziałów, wykazów oraz załączników. Część merytoryczną stanowią wstęp oraz rozdziały - realizujące poszczególne elementy upoważnienia ustawowego. Rozdziałów merytorycznych jest siedem,</p>

kolejno: (1) Zakres terytorialny Strategii, (2) Misja i Wizja Metropolii, (3) Uzgodnione cele (strategiczne i operacyjne), (4) Struktura funkcjonalno-przestrzenna i kierunki jej rozwoju, (5) System realizacji Strategii, (6) Opis udziału Partnerów w przygotowywaniu Strategii i jej realizacji, (7) Ramy finansowe i źródła finansowania. Przedmiotowa struktura redakcyjna spełnia wymogi ustawowe zarówno dla "strategii rozwoju ponadlokalnego", jak i "strategii Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych". W tym rozumieniu jest spójna (i wspólna) dla dwóch zintegrowanych dokumentów. Jest to rozwiązanie prawnie dopuszczalne i pozaprawnie uzasadnione.

Struktura redakcyjna opiera się na logicznym założeniu, iż tok wyводу powinien zmierzać: od ogółu do szczegółu oraz od planu do wdrożenia. Stąd też w pierwszej kolejności - po ustaleniach wstępnych i określeniu zakresu terytorialnego Strategii - scharakteryzowano wizję i misję Metropolii, a następnie uszczegóławiające je cele odpowiednio: strategiczne i operacyjne. Powstała tym samym pewna hierarchia planowanego działania: wizja/misja - cele strategiczne - cele operacyjne - kierunki działania. Następnie przedstawiony został model funkcjonalno-przestrzenny Metropolii wraz z kierunkami jego rozwoju. Po części planistycznej znajduje się część wdrożeniowa, a więc przede wszystkim opis partycypacji Partnerów w procesie, system realizacji Strategii oraz źródła i ramy jej finansowania.

Reasumując, oceniany projekt jest spójny w dwóch kontekstach. Z jednej strony technicznie w jednym dokumencie znajdują się strategie znajdujące oparcie w dwóch podstawach ustawowych ("strategia rozwoju ponadlokalnego", "strategia Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych"). Oba dokumenty zostały wprowadzone do wspólnej i spójnej struktury redakcyjnej. Z drugiej strony struktura redakcyjna projektu jest spójna wewnętrznie i logiczna, i daje podstawy do prawidłowego toku wyvodu.

W odniesieniu do kwestii, dotyczących spójności słownictwa strategii⁵:

Rekomendacje:

- brak spójności w przypadku opisywania osób migranckich, występuje: "migranci i migrantki", "migranci", "imigrantów" zarówno w dokumencie Diagnozy jak i Strategii;
- w rozdziale p.n. "5.3. Pozostałe elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej" występuje niespójność - tytułu mapy 4 "Model struktury funkcjonalno-przestrzennej OMGGG - węzły i pasma rozwojowe", w stosunku do tytułu mapy opisanego w legendzie "Model funkcjonalno-przestrzenny - delimitacja i pasma rozwojowe";
- ujednolicenia wymaga nazewnictwo związane z infrastrukturą techniczną i infrastrukturą transportową.

⁵ Rekomendacje dotyczące konieczności doprecyzowania oraz uspoźnienia nazewnictwa ram finansowych, znajdują się we właściwych rozdziałach.

10. OCENA ZGODNOŚCI Z DOKUMENTAMI

Analiza zgodności i spójności projektu strategii z dokumentami prowadzona była w odniesieniu do regionalnych dokumentów strategicznych, ustawy o samorządzie gminnym (regulującej kwestie zakresu strategii ponadlokalnej), a także z dokumentami związanymi z realizacją funduszy UE (regulujących zakres "unijnej części" strategii tj. strategii ZIT 2021-2027 dla OMGGS). Ocena w ww. zakresie wypadła pozytywnie. Stwierdzono zgodność strategii z niniejszymi dokumentami. Szczegółowa analiza znajduje się poniżej.

10.1 OCENA SPÓJNOŚCI Z REGIONALNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Zgodnie z art. 10g. 1. ustawy o samorządzie gminnym, gminy sąsiadujące, powiązane ze sobą funkcjonalnie, mogą opracować strategię rozwoju ponadlokalnego będącą wspólną strategią rozwoju tych gmin w zakresie ich terytorium. Jednocześnie ust 3. wskazuje, że do strategii rozwoju ponadlokalnego stosuje się odpowiednio przepisy art. 10e ust. 2–4 ww. ustawy. Przepisy te wskazują, że strategia rozwoju ponadlokalnego musi być spójna ze strategią rozwoju województwa.

W związku z powyższym należy wykazać relacje, a w szczególności zgodność, pomiędzy w/w dokumentami strategicznymi.

Weryfikacja ww. spójności nastąpi w sposób formalny poprzez wydanie opinii Zarządu Województwa Pomorskiego. Natomiast na potrzeby niniejszej analizy, dokonano weryfikacji spójności celów strategicznych i operacyjnych projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla OMGGS oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP), z uwzględnieniem Planu zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030 (PZP OMGGS) oraz pięciu Regionalnych Programów Strategicznych (RPS) tj.:

- 1) RPS w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego (2021);
- 2) RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego (2023);
- 3) RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego (2021);
- 4) RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej (2021);
- 5) RPS w zakresie mobilności i komunikacji stanowiący również Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Pomorskiego 2030 (2022).

Założenia projektu Strategii są spójne z regionalnymi dokumentami strategicznymi. Szczegółowe odniesienie znajduje się w opisie poszczególnych celów operacyjnych.

Cel operacyjny projektu Strategii Ponadlokalnej OMGGS	Regionalne dokumenty strategiczne	Spójność w zakresie (zapisy regionalnych dokumentów strategicznych, z którymi jest spójny projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 OMGGS)
1.1	SRWP	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe (zwłaszcza w zakresie: 1) Adaptacja do zmian klimatu oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności: zabezpieczenie przed powodzią i suszą, w tym ochrona terenów naturalnej retencji wodnej, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, 2) Zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie oraz maksymalizacja skali recyklingu odpadów, 3) Doskonalenie narzędzi monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania); • Cel operacyjny 1.2 Bezpieczeństwo energetyczne.
	RPS w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 1.1 RPS Odporność na zmiany klimatu; • Priorytet 1.3 RPS Gospodarka odpadami jako element gospodarki w obiegu zamkniętym; • Priorytet 2.1 RPS Czysta energia; • Priorytet 2.2 RPS Poprawa jakości powietrza.
1.2	SRWP	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 2.3 Kapitał społeczny (w zakresie: Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w sposób integrujący społeczności lokalne oraz podnoszenie świadomości w zakresie planowania przestrzennego i architektury); • Obszary Strategicznej Interwencji (OSI); Zobowiązanie: Stworzenie regionalnego węzła informacji przestrzennej.
	PZP WP	Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)
	PZP OMGGS	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej; Cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania obszaru metropolitalnego

4.1.1	PZP OMGGS	<ul style="list-style-type: none"> • C.1. Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy (K.1.1. Kształtowanie struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego; K.1.2. Kształtowanie wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego; K.1.3. Racjonalizacja rozmieszczenia oraz poprawa dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych w tym zakresie; K.1.4. Zapobieganie i ograniczanie skutków powodzi oraz innych zagrożeń naturalnych); • C.2. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo (K.2.1 Rozwój funkcji metropolitalnych).
2.1	SRWP	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 2.4 (zwłaszcza w zakresie: 1) Rozwój infrastruktury transportu zbiorowego (liniowej i węzłowej); 2) Tabor niskoemisyjny, w tym zeroemisyjny; 3) Taryfowa, biletowa i organizacyjna integracja transportu publicznego; 4) Rozwój sieci dróg; 5) Rozwój infrastruktury elektromobilności i paliw alternatywnych; • Cel operacyjny SRWP 3.4 Integracja z globalnym systemem transportowym (zwłaszcza w zakresie: 1) Zapewnienie efektywnego multimodalnego dostępu do portów w Gdańsku i Gdyni i do kluczowych centrów logistycznych w regionie; 2) Efektywne powiązanie regionalnej i metropolitalnej sieci transportowej z siecią krajową oraz TEN-T).
	RPS w zakresie mobilności i komunikacji (RPT)	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 1.1 Zintegrowany system infrastruktury transportu zbiorowego i aktywności mobilnej (zwłaszcza w zakresie: Działanie 1.1.3. Budowa i przebudowa węzłów integracyjnych transportu zbiorowego); • Priorytet 1.2 Wysoka jakość usług mobilności pasażerskiej (zwłaszcza w zakresie: Działanie 1.2.2. Zakup taboru do organizacji regionalnych i wewnątrzpowiatowych przewozów drogowych i szynowych innych niż kolej; 2) Zwiększenie atrakcyjności oferty transportu zbiorowego); • Priorytet 2.1 Spójny i dostępny system infrastruktury drogowej (zwłaszcza w zakresie: Działanie 2.1.1 Przebudowa i rozbudowa dróg publicznych powiązanych z węzłami sieci TEN-T); • Priorytet 2.2 Bezpieczeństwo i sprawność ruchu drogowego (zwłaszcza w zakresie: Działanie 2.2.4 Rozbudowa ogólnodostępnej infrastruktury paliw alternatywnych).

2.2	SRWP	Cel operacyjny 2.4 (zwłaszcza w zakresie: 1) Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego; 2) Rozwój współdzielonych środków transportu; 3) Upowszechnienie mobilności aktywnej
	RPS w zakresie mobilności i komunikacji (RPT)	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 1.1 Zintegrowany system infrastruktury transportu zbiorowego i aktywności mobilnej (zwłaszcza w zakresie: Działanie 1.1.5. Budowa rozbudowa infrastruktury transportu rowerowego i UTO); • Priorytet 2.2 Bezpieczeństwo i sprawność ruchu drogowego (zwłaszcza w zakresie: Działanie 2.2.2. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz parametrów technicznych dróg).
4.1.2	SRWP	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 2.4 (zwłaszcza w zakresie: 1) Taryfowa, biletowa i organizacyjna integracja transportu publicznego; 2) Moderowanie popytu w indywidualnym transporcie samochodowym); • Zobowiązanie: Opracowanie modelu organizacji transportu zbiorowego w regionie
3.1	SRWP	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 3.1 Pozycja konkurencyjna (zwłaszcza w zakresie: 1) Kompleksowa oferta wsparcia sfery B+R oraz komercjalizacji rozwiązań B+R; 2) Umiejdzynarodowienie uczelni oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy uczelniami w regionie; 3) Kompleksowa oferta wsparcia dla inwestorów (nowych i obecnych w regionie); 4) Gospodarcza marka regionu oraz marki produktów i przedsiębiorstw z nim związanych) • Cel operacyjny 3.2 Rynek pracy (zwłaszcza w zakresie: 1) Rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki; 2) Pozyskiwanie i rozwijanie talentów).
	RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 1.1 Innowacyjna gospodarka (zwłaszcza w zakresie działań służących: zwiększeniu aktywności innowacyjnej oraz B+R w regionie oraz wzmocnieniu współpracy interdyscyplinarnej i międzysektorowej, szczególnie sektora naukowo-badawczego i biznesu); • Priorytet 1.3 Regionalna marka gospodarcza (zwłaszcza w zakresie działań służących: wzmocnieniu marki gospodarczej regionu, której efektem będą silniejsze marki pomorskich przedsiębiorstw i produktów z nimi związanych, wzrost aktywności eksportowej przedsiębiorstw, sprofilowana i kompleksowa

		<p>oferta dostępna dla nowych i obecnych w regionie inwestorów, a także rosnąca konkurencyjność pomorskich uczelni);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 2.1 Kompetentny pracownik (zwłaszcza w zakresie wspierania rozwoju talentów i umiejętności oraz popularyzację kształcenia ustawicznego; otwartego dialogu pomiędzy partnerami rynku pracy sprzyjającego m. in. sieciowaniu instytucji, tworzeniu platform współpracy i integracji środowisk mających wpływ na rynek pracy).
3.2	SRWP	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 1.3 Bezpieczeństwo zdrowotne (zwłaszcza w zakresie: 1) Kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich stan zdrowia; 2) Dostosowanie zasobów organizacyjnych ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb (kadry, usługi, infrastruktura, sprzęt medyczny); 3) Deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych, zwłaszcza w psychiatrii i opiece długoterminowej); • Cel operacyjny 2.2 Wrażliwość społeczna (zwłaszcza w zakresie: 1) Rozwój usług społecznych (w tym kadry i infrastruktury), w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej, przy wykorzystaniu potencjału PES i NGO, na rzecz rodzin, osób z niepełnosprawnościami, osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów oraz seniorów; 2) Likwidacja barier instytucjonalnych i fizycznych w dostępie do wszystkich usług publicznych, m.in. poprzez stosowanie zasad projektowania uniwersalnego; 3) Skuteczna i trwała integracja imigrantów, w tym poprzez działania z obszaru edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej; 4) Realizacja programów w zakresie: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami; • Cel operacyjny 2.3 Kapitał społeczny (zwłaszcza w zakresie: Podnoszenie kompetencji kadr kultury i turystyki (w obszarze krajoznawstwa), głównie na poziomie lokalnym)
	RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 2.1. Społeczne funkcje kultury, Działanie 2.1.3 (zwłaszcza w zakresie: Wspieranie działań mających na celu podnoszenie kompetencji kadr kultury i turystyki oraz wymianę wiedzy i doświadczeń w zakresie prowadzenia działalności kulturalnej oraz rozwoju społecznych funkcji kultury pomiędzy pracownikami instytucji kultury, organizacji pozarządowych oraz indywidualnymi twórcami i animatorami)

	<p>RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 1.1 Odpowiedzialność za zdrowie, Działanie 1.1.1 (zwłaszcza w zakresie: Promocja zdrowia, upowszechnianie wiedzy w zakresie zdrowia w instytucjach i wśród mieszkańców); • Priorytet 1.2 Pacjent bezpieczny w swoim środowisku, Działanie 1.2.1 Działania na rzecz upowszechnienia deinstytucjonalizacji, koordynacji i personalizacji świadczeń zdrowotnych i społecznych (zwłaszcza w zakresie: Wsparcie w zakresie organizacyjnym tworzenia nowych i rozwijania istniejących placówek wsparcia środowiskowej opieki zdrowotnej przede wszystkim dla seniorów, dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami, chorobami przewlekłymi, w tym z zaburzeniami psychicznymi); • Priorytet 1.3 Zasoby ochrony zdrowia, Działanie 1.3.1 Racjonalizacja zasobów ochrony zdrowia (zwłaszcza w zakresie: 1) Tworzenie, rozbudowa i modernizacja infrastruktury zdrowotnej w celu dostosowania do rzeczywistych potrzeb oraz populacyjnych wyzwań zdrowotnych; 2) Zakup sprzętu medycznego i aparatury medycznej w celu dostosowania dostępności do rzeczywistych potrzeb oraz populacyjnych wyzwań zdrowotnych). • Priorytet 2.1 Przyjazne usługi społeczne, Działanie 2.1.1 Rozwój usług na rzecz włączenia społecznego (zwłaszcza w zakresie: 1) Deinstytucjonalizacja usług na rzecz seniorów; 2) Deinstytucjonalizacja usług na rzecz dzieci i młodzieży; 3) Deinstytucjonalizacja usług na rzecz osób w kryzysie bezdomności; 4) Upowszechnienie usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej; 5) Rozwój oferty opieki wytchnieniowej i wsparcia psychologicznego opiekunów osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; 5) Rozwój mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego i treningowego oraz alternatywnych form i modeli rozwiązań w tym zakresie); • Priorytet 2.1 Przyjazne usługi społeczne, Działanie 2.1.2 Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz włączenia społecznego (zwłaszcza w zakresie: 1) Tworzenie warunków do rozwoju infrastrukturalnego obiektów, w których świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze, w szczególności skierowane do osób z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorych lub seniorów; 2) Tworzenie warunków do rozwoju infrastrukturalnego różnych form mieszkalnictwa na rzecz integracji i włączenie społecznego m.in. wspomaganego, treningowego, chronionego np. poprzez budowę, przebudowę i adaptację istniejących lokali; 3) Poprawa warunków w istniejących obiektach infrastruktury społecznej; 4) Likwidacja barier architektonicznych w obiektach
--	---	--

		<p>infrastruktury społecznej zgodnie z ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami; 5) Poprawa i rozwój środowiskowej infrastruktury społecznej skierowanej do osób z niepełnosprawnościami; 6) Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz wsparcia dziennego dzieci i młodzieży);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 2.1 Przyjazne usługi społeczne, Działanie 2.2.1 Aktywizacja społeczna, zawodowa oraz zwiększenie udziału w życiu publicznym seniorów (zwłaszcza w zakresie: 1) Rozwój oferty aktywności społecznej dla seniorów); • Priorytet 2.1 Przyjazne usługi społeczne, Działanie 2.2.2 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami (zwłaszcza w zakresie: Tworzenie warunków do aktywizacji społecznej i włączenia społecznego wszystkich OzN bez względu na wiek czy stopień niepełnosprawności); • Priorytet 2.1 Przyjazne usługi społeczne, Działanie 2.2.3 Wsparcie imigrantów zagrożonych wykluczeniem (zwłaszcza w zakresie: Rozwój różnych form wsparcia dla imigrantów, w tym repatriantów, zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie np. wieloaspektowy rozwój kompetencji, kursy adaptacyjne, edukacja kulturowa, językowa, poradnictwo, doradztwo).
4.1.3	PZP OMGGS	C.2. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo, zwłaszcza K.2.1. Rozwój funkcji metropolitalnych
	RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej	Priorytet 2.2 Aktywna integracja, Działanie 2.2.2 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami (zwłaszcza w zakresie: Inicjowanie budowy kompleksowych rozwiązań w zakresie aktywizacji społecznej OzN.
4.2	PZP OMGGS	C.2. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo, zwłaszcza K.2.1. Rozwój funkcji metropolitalnych
	RPS w zakresie mobilności i komunikacji (RPT)	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 4.2. Bezpieczne e-usługi (zwłaszcza w zakresie: Działanie 4.2.1. Rozwój e-administracji); • Priorytet 4.3 Cyberbezpieczeństwo i kompetencje cyfrowe (zwłaszcza w zakresie: Działanie 4.3.1 Zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa e-usług i systemów teleinformatycznych jednostek sektora publicznego; Działanie 4.3.2 Podnoszenie kompetencji cyfrowych).

4.3	PZP OMGGS	C.2. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo, zwłaszcza K.2.1. Rozwój funkcji metropolitalnych
	RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet 2.1 Przyjazne usługi społeczne, Działanie 2.1.3 Doskonalenie kompetencji kadr pomocy i integracji społecznej oraz znoszenie barier instytucjonalnych w miejscach świadczących usługi publiczne (zwłaszcza w zakresie: Rozwój kompetencji instytucji publicznych; • Priorytet 2.2 Aktywna integracja, Działanie 2.2.2 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami (zwłaszcza w zakresie: Inicjowanie budowy kompleksowych rozwiązań w zakresie aktywizacji społecznej OzN

USTAWA O SAMORZĄDZIE GMINNYM

10.2 OCENA ZGODNOŚCI Z USTAWĄ O SAMORZĄDZIE GMINNYM

Strategia jest aktem polityki publicznej, polityki rozwoju. W hierarchicznym systemie źródeł prawa (i form działania administracji) zajmuje miejsce podrzędne tzw. aktom prawa powszechnie obowiązującego - a w tym aktom instytucji i organów Unii Europejskiej (np. rozporządzeniom) oraz aktom organów władzy Rzeczypospolitej Polskiej (np. ustawom). Oznacza to, że to akty prawa powszechnie obowiązującego, a w szczególności ustawy krajowe, stanowią o: funkcji w systemie, prawnej podstawie, formie redakcyjnej oraz treści takich dokumentów. "Strategia" jest więc związana powszechnie obowiązującym prawem (tzw. upoważnieniem ustawowym), zaś każde odstępstwo od zgodności należy kwalifikować jako wadę (nieistotną, zwykłą lub istotną). Ocena zgodności projektu "Strategii" z prawem Unii Europejskiej została przedstawiona w kolejnym punkcie, a w przedmiotowym punkcie analiza obejmuje ustawodawstwo krajowe Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa z dnia 06 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 412) tworzy zręby systemu planowania strategicznego na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. W tym kontekście art. 9 pkt 6 w/w ustawy osadza w systemie "strategię rozwoju ponadlokalnego" odwołując się jednocześnie - w zakresie definicji legalnej i regulacji ustawowej - do ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 572). Tak więc gros przepisów regulujących organy właściwe, tryb działania oraz konstrukcję strategii prawodawca zawarł w ustawie ustrojowej. Projektowana "Strategia" jest "strategią rozwoju ponadlokalnego", więc w dalszej części analizy należy przywołać przepisy u.s.g.

Zgodnie z art. 10g ust. 1 u.s.g.: "Gminy sąsiadujące, powiązane ze sobą funkcjonalnie, mogą opracować strategię rozwoju ponadlokalnego będącą wspólną strategią rozwoju tych gmin w zakresie ich terytorium". Z kolei według art. 10g ust. 4 tej ustawy: "W celu przygotowania i realizacji strategii rozwoju ponadlokalnego jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć w szczególności związek międzygminny, o którym mowa w art. 64, lub związek powiatowo-gminny, o którym mowa w art. 72a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526), lub stowarzyszenie, o którym mowa w art. 84, lub zawierać porozumienie międzygminne, o którym mowa w art. 74". Przedmiotowy projekt został sporządzony przez Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, a więc stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego, o którym mowa w w/w przepisie. W rozumieniu podmiotowym upoważnienie ustawowe zostało więc prawidłowo zrealizowane.

Do "strategii rozwoju ponadlokalnego", jak wskazuje art. 10g ust. 3: "przepisy art. 10e ust. 2-4 stosuje się odpowiednio." Oznacza to, że zdecydowana część przepisów o "strategii rozwoju gminy" znajdzie "odpowiednie" zastosowanie do "strategii rozwoju ponadlokalnego". Odpowiednie stosowanie oznacza - w zależności od sytuacji - stosowanie wprost (pełne), stosowanie po modyfikacji dostosowującej regulację do instytucji lub brak stosowania (w określonym zakresie). Kluczowym przepisem,

pozwalającym ustalić zakres treści "strategii rozwoju ponadlokalnego" jest zatem art. 10e ust. 3 u.s.g. Nie ma potrzeby przywoływania go w całości. Należy jednak podkreślić, że wszystkie elementy, o których mowa zostały przez Stowarzyszenie uwzględnione w projekcie "Strategii". Tym samym, w rozumieniu przedmiotowym upoważnienie ustawowe zostało prawidłowo zrealizowane. Uszczegółowiając ocenę warto wskazać, że:

- "cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym" - znajdują regulację w rozdziale 4 "Uzgodnione cele";
- "kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych" - znajdują regulację w rozdziale 4 "Uzgodnione cele";
- "oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia" - znajdują regulację w rozdziale 4 "Uzgodnione cele";
- "model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy" - znajduje regulację w rozdziale 5 "Struktura funkcjonalno-przestrzenna i kierunki jej rozwoju";
- "ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie" - znajdują regulację w rozdziale 5 "Struktura funkcjonalno-przestrzenna i kierunki jej rozwoju";
- "obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094), wraz z zakresem planowanych działań" - znajdują regulację w rozdziale 5 "Struktura funkcjonalno-przestrzenna i kierunki jej rozwoju";
- "obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań" - znajdują regulację w rozdziale 5 "Struktura funkcjonalno-przestrzenna i kierunki jej rozwoju";
- "system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych" - znajduje regulację w rozdziale 6 "System realizacji Strategii" oraz rozdziale 7 "Opis udziału partnerów w przygotowaniu Strategii i jej realizacji";
- "ramy finansowe i źródła finansowania" - znajdują regulację w rozdziale 8 "Ramy finansowe i źródła finansowania".

Stwierdza się zgodność projektu "Strategii" z ustawodawstwem krajowym, a w szczególności z:

- ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- ustawą o samorządzie gminnym;
- przepisami prawa materialnego, w tym ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawą o organizacji transportu publicznego.

DOKUMENTY UE

10.3 OCENA ZGODNOŚCI Z DOKUMENTAMI ZWIĄZANYMI Z REALIZACJĄ FUNDUSZY UE

Ocena zgodności projektu strategii z dokumentami UE odnosi się do wymogów wynikających z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r., a także Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce z 30 czerwca 2022 r.

Projektowana "Strategia" jest nie tylko "strategią rozwoju ponadlokalnego", o której mowa w przepisach ustawy o samorządzie gminnym, ale także "strategią Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych", o której mowa w przepisach ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Oznacza to, że przedmiotowy dokument musi spełniać także dodatkowo - dla pełnej oceny zgodności z prawem - wymogi w/w ustawy oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej, a także Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce z 30 czerwca 2022 r. Takie rozwiązanie (podwójna funkcja strategii) jest prawnie dopuszczalne i pozaprawnie uzasadnione. Zgodnie z art. 34 ust. 6 ustawy: "Warunkami realizacji ZIT są:

- 1) powołanie związku ZIT, o którym mowa w ust. 5;
- 2) opracowanie i uchwalenie przez podmioty, o których mowa w ust. 5, strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego, zwanej dalej „strategią ZIT”, z zastrzeżeniem ust. 9, oraz jej pozytywne zaopiniowanie przez właściwą instytucję zarządzającą programem w terminie 60 dni od dnia otrzymania – w zakresie możliwości finansowania strategii ZIT w ramach tego programu;
- 3) opracowanie i uchwalenie do dnia 31 grudnia 2025 r. strategii rozwoju ponadlokalnego, o której mowa w art. 10g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w przypadku miejskiego obszaru funkcjonalnego, o którym mowa w ust. 2, miasta będącego siedzibą władz samorządowych województwa lub wojewody, a do czasu jej uchwalenia opracowanie i uchwalenie strategii ZIT“.

Jak stanowi art. 34 ust. 15 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027: "Strategia ZIT określa w szczególności:

- 1) syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;

- 2) cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązane z realizacją właściwego programu;
- 3) listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
- 4) źródła jej finansowania;
- 5) warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT;
- 6) opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych”.

Powyżej wymienione elementy zostały uwzględnione w projekcie “Strategii”. I tak:

- “synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych” - znajduje regulację w rozdziale 4, w formie tabelarycznej przy poszczególnych celach strategicznych;
- “cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązane z realizacją właściwego programu” - znajdują regulację w rozdziale 4;
- “listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami” - znajdują regulację w rozdziale 4 (z uwzględnieniem rekomendacji Instytucji Zarządzającej FEP 2021-2027, opis tej części strategii odnosi się do przedsięwzięć rozwojowych, wynikających z przyjętych kryteriów, z uwzględnieniem źródeł finansowania oraz formułą opisu rekomendowaną przez IZ FEP);
- “źródła jej finansowania” - znajdują regulacje w rozdziale 8;
- “warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT” - znajdują regulację w rozdziale 6;
- “opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych” - znajdują regulację w rozdziale 7.

Należy stwierdzić, że:

- w/w upoważnienie ustawowe zostało zrealizowane w pełni (tzn. wszystkie ustawowo określone elementy strategii zostały w niej zawarte);
- upoważnienie zostało zrealizowane - zarówno pod względem materialnoprawnym, jak i technicznoprawnym - prawidłowo.

11. OCENA CZĘŚCI WDROŻENIOWEJ DOTYCZĄCEJ ZIT 2021-2027

Zgodnie z Umową Partnerstwa, JST wchodzące w skład Związku ZIT, które posiadają lub zamierzają przygotować strategię rozwoju ponadlokalnego, nie będą musiały przygotowywać oddzielnego dokumentu dla realizacji ZIT, a jedynie dodatkową część wdrożeniową opisującą realizację ZIT, która będzie spełniała wszystkie wymienione warunki dla Strategii ZIT. Jak wskazano w rozdziale 10.3, zakres części wdrożeniowej spełnia ww. warunki. Analiza części dotyczącej ZIT koncentruje się na ocenie celów, przedsięwzięć rozwojowych, źródeł finansowania, warunków i procedur, a także zaangażowanie partnerów.

DIAGNOZA

11.1 OCENA DIAGNOZY

Cel operacyjny: 1.1. Zwiększenie odporności metropolii na zmiany klimatu

Przedsięwzięcia dotyczące adaptacji do zmian klimatu oraz kompleksowej termomodernizacji budynków publicznych na terenie metropolii będą realizowane na terenie obszaru metropolitalnego z wykorzystaniem instrumentu ZIT. Syntezę z diagnozy obszaru ZIT można ocenić pozytywnie. Wybrano istotne informacje z "Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot" celem sporządzenia jej syntezy. Wnioski z diagnozy zaprezentowano w sposób prawidłowy. Tekst jest zwarty i spójny oraz poszczególne tytuły nagłówków odnoszą się do treści, których dotyczą. W ramach analizy SWOT dokonano identyfikacji relacji pomiędzy najważniejszymi mocnymi i słabymi stronami obszaru metropolitalnego oraz szansami i zagrożeniami w otoczeniu strategicznym a także kluczowych problemów przedstawionych w diagnozie. Poniższe wyzwania zostały dobrze zdiagnozowane jako kluczowe dla realizacji celu operacyjnego 1.1 w obszarze klimatu. Kluczowe wyzwania w tym obszarze tematycznym to:

- potrzeba lepszego planowania przestrzennego w kontekście zwiększającej się presji związanej z inwestowaniem na terenach powodziowych, cennych przyrodniczo oraz rolniczo;
- podejmowanie działań w celu rozwijania małej retencji w związku z obniżaniem poziomu wód gruntowych;
- rozwijanie zintegrowanych i kompleksowych systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych;
- termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej;
- wzrost ilości instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz systemów zarządzania energią;

- wzmocnienie wsparcia dla innych przedsięwzięć z zakresu adaptacji do zmian klimatu;
- podjęcie działań promocyjnych i edukacyjnych w celu zmiany postawy ludności do tematu klimatu.

Cel operacyjny 2.1 - Sprawny i komfortowy transport zbiorowy podstawą mobilności mieszkańców

Synteza diagnozy dla obszaru realizacji ZIT została opracowana w sposób zadowalający, jednak wymagający korekt. Wybrano najistotniejsze aspekty, związane z charakterystyką transportu i mobilności na przedmiotowym obszarze. Wyszczególniony na podstawie diagnozy zakres interwencji jest kluczowy do podjęcia, aby dalszy rozwój i postęp były w ogóle możliwe. Wsparcie dotyczące obszaru ZIT będzie elementem uzupełniającym w stosunku do pełnego zakresu celów i kierunków działań, które są częściowo zależne od decyzji na poziomie rządowym.

Wyzwania określone jako kluczowe w zakresie celu operacyjnego 2.1 są tylko częściowo adekwatne a także zdublowane. Niektóre z wyzwań zdają się być bardziej odpowiednie do realizacji w obszarze celu operacyjnego 2.2.

Główne wyzwania, przypisane do zakresu celu 2.1:

- potrzeba koordynacji działań i współpracy w zakresie rozwoju transportu zbiorowego oraz modernizacji i rozwoju infrastruktury;
- poprawa dostępności (architektonicznej, informacyjnej) węzłów przesiadkowych i przystanków transportu zbiorowego dla pieszych, w tym zwłaszcza dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury węzłów przesiadkowych oraz infrastruktury P&R, **B&R**;
- modernizacja i wymiana taboru w oparciu o środki ZIT;
- rozbudowa infrastruktury rowerowej, parkingów **B&R**, tras rowerowych i systemów rowerów miejskich.

Wyzwania z zakresu celu operacyjnego 2.1 charakterystyczne dla celu operacyjnego 2.2:

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury węzłów przesiadkowych oraz infrastruktury **B&R**,
- rozbudowa infrastruktury rowerowej, parkingów **B&R**, tras rowerowych i systemów rowerów miejskich.

Cel operacyjny 2.2 - Sprawny i komfortowy transport zbiorowy podstawą mobilności mieszkańców

Synteza diagnozy dla obszaru realizacji ZIT została opracowana w sposób zadowalający. Wybrano najistotniejsze aspekty, związane z charakterystyką transportu i mobilności na przedmiotowym obszarze. Wyszczególniony na podstawie diagnozy zakres interwencji jest odpowiedni w stosunku do potrzeb i realizowalny w planowanym terminie. Wsparcie dotyczące obszaru ZIT będzie elementem uzupełniającym w stosunku do pełnego zakresu celów i kierunków działań.

Rekomendacje:

Wyzwania określone jako kluczowe w zakresie celu operacyjnego 2.2 są adekwatne i wynikają z diagnozy. Zastrzeżenia może budzić jedynie przedstawienie jako kluczowego wyzwania zwiększanie przepustowości układu drogowego w miastach. Rekomenduje się usunięcie tego zapisu.

Główne wyzwania, przypisane do zakresu celu 2.2:

- zapewnienie spójnych połączeń pieszych umożliwiających np. dobry dostęp do przystanków transportu zbiorowego czy usług;
- rozwój tras rowerowych w gminach ościennych rdzenia, zapewnienie ciągłości infrastruktury rowerowej;
- poprawa bezpieczeństwa ruchu;
- **zwiększenie przepustowości układu drogowego w miastach**, hierarchizacja układu drogowego, przeciwdziałanie nielegalnemu parkowaniu, a tam, gdzie to zasadne, rozwój stref płatnego parkowania oraz uspokojonego ruchu i realizacja strategicznych parkingów buforowych w ramach węzłów przesiadkowych.

Cel operacyjny 3.2 - Integracja społeczno-kulturowa mieszkańców

Synteza diagnozy dla celu 3.2. została sporządzona w sposób zadowalający, jednak wymagający korekt. Nie wszystkie aspekty, jakie wybrano z *“Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot”* celem sporządzenia jej syntezy są związane z charakterystyką interwencji ZIT dla integracji społeczno-kulturowej.

Wyzwania dla ZIT wynikające z diagnozy odnoszą się w znacznej większości do wybranych obszarów objętych instrumentem ZIT (tj. deinstytucjonalizacja usług społecznych i zdrowotnych, infrastruktura zdrowotna, integracja migrantów), ale nie odnoszą się do obszaru infrastruktura społeczna, który w tym pkt strategii wymaga uzupełnienia.

Rekomendacje:

Ponadto, do przedstawionej syntezy wybrano wyzwanie, które nie znajduje odzwierciedlenia w interwencji ZIT” tj.: *“niwelowanie potencjalnych napięć społecznych związanych z napływem ludności miejskiej na tereny podmiejskie”*, a zatem rekomenduje się je usunąć w tym pkt.

Dodatkowo w syntezie przedstawiono problemy, na które zakres interwencji ZIT dla OMGGG nie odpowiada tj. *“Społeczność miast rdzenia starzeje się, rośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym. Na skutek wyprowadzek mieszkańców miast na tereny podmiejskie dochodzi do zmiany relacji społecznych zarówno w miastach, jak i w otaczających je miejscowościach.”*, *“Obszar ZIT jest terenem charakteryzującym się dobrą jakością życia. Mimo to widoczna jest duża różnica w zarobkach oraz wskaźnikach wykluczenia (social hardship index) pomiędzy Gdańskiem a gminami oddalonymi od rdzenia.”* wydają się więc również zbędne w odniesieniu do obszaru ZIT.

Synteza diagnozy jasno wskazuje dlaczego na obszarze ZIT będą realizowane inwestycje, gdyż to na tym terenie koncentrują się najważniejsze problemy o charakterze społecznym, jakie zdiagnozowano dla OMGGS.

CELE

11.2. OCENA CELÓW

W okresie 2021-2027 na instrument ZIT na terenie OMGGS dedykowane są środki z dwóch programów - regionalnego FEP oraz krajowego FEnKS. Cele zawarte w programie FEP oraz FEnKS wynikają bezpośrednio z rozporządzeń UE, w szczególności:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej;
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności;
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013

Pośród celów ww. programów, zakres do ZIT 2021-2027 został wskazany na etapie uzgodnień zapisów programów FEP oraz FEnKS, pomiędzy Instytucjami Zarządzającymi a Komisją Europejską, gdzie dla każdego obszaru wsparcia celów szczegółowych, został określony terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne.

Następnie w procesie negocjacji OMGGS z Instytucją Zarządzającą FEP zostały określone cele ZIT dla OMGGS. Cele te nie są tożsame dla wszystkich ZIT na terenie województwa pomorskiego.

Cele ZIT były również przedmiotem analizy w ramach badania ewaluacji "Ocena realizacji celów Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Obszarze Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot", które dotyczyło oceny trafności i efektywności instrumentu ZIT na terenie OMGGS w ramach projektów realizowanych w perspektywie 2014-2020. Badanie zostało przeprowadzone w 2022 r.

Obszary wsparcia ZIT OMGGS 2014-2020	Obszary wsparcia ZIT OMGGS 2021-2027
<ul style="list-style-type: none"> ● przedsiębiorstwa ● zatrudnienie ● integracja ● zdrowie ● konwersja 	<ul style="list-style-type: none"> ● energia ● klimat ● mobilność ● integracja ● zdrowie

- mobilność
- energia

- migranci

W porównaniu do perspektywy 2014-2020, w nowej strategii:

- brak obszarów ZIT w zakresie: wsparcia przedsiębiorstw, zatrudnienia oraz konwersji (rewitalizacji),
- uwzględniono nowe obszary w zakresie: klimatu i wsparcia migrantów.

Rekomendacje z ewaluacji strategii ZIT 2014-2020 jednoznacznie wskazują, że instrument ZIT jest co do zasady trafnym i efektywnym sposobem interwencji publicznej w ramach EFRR, w działaniach: Mobilność, Energetyka, Środowisko, Zdrowie oraz EFS, działanie: Integracja. Natomiast zasadne było nie uwzględnienia w ZIT 2021-2027 wsparcia przedsiębiorstw, zatrudnienia oraz konwersji. Wnioski z ewaluacji w tym zakresie:

- Rekomenduje się dalszą realizację działań w zakresie wsparcia przedsiębiorczości, jednak w innej formie i z innych źródeł dofinansowania;
- Przedsięwzięcie „Innowacyjny system wsparcia zatrudnienia w OMG-G-S” chociaż udane, było zbieżne z projektami realizowanymi poza ZIT przez PUP (w ramach innych podejmowanych działań finansowanych ze środków krajowych i UE) – nie wpływało istotnie na budowanie więzi metropolitalnych;
- Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, aczkolwiek potrzebne – są oceniane jako projekty indywidualne, nie wpisujące się w budowanie więzi metropolitalnych – projekty rewitalizacyjne wynikają z odrębnych Programów Rewitalizacji przyjmowanych przez poszczególne gminy, nie są połączone ze sobą, realizowane w partnerstwie ponadlokalnym, nie wiążą się z uzyskaniem efektów wykraczających ponad daną gminę.

Cel operacyjny: 1.1. Zwiększenie odporności metropolii na zmiany klimatu

CO 1.1

W ramach celu 1.1. Strategii, realizowane będą działania w zakresie dwóch obszarów:

- 1) adaptacja do zmian klimatu: brak tego typu działań na poziomie regionalnym w poprzedniej perspektywie finansowej UE, natomiast diagnoza w zakresie adaptacji i mitygacji do zmian klimatu OMGGS jednoznacznie wskazuje na konieczność podejmowania tego typu działań na poziomie metropolitalnym;
- 2) kompleksowa termomodernizacja budynków publicznych na terenie metropolii: w ramach niniejszego celu, zakres możliwej interwencji w ZIT OMGGS został zawężony do działań związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków (bez działań w obszarze rozwoju systemów ciepłowniczych). Działania tego typu były realizowane w projektach ZIT OMGGS w perspektywie 2014-2020. Ewaluacja wykazała, że był to ważny obszar wsparcia.

CO 2.1, 2.2

Cel operacyjny 2.1 - Sprawny i komfortowy transport zbiorowy podstawą mobilności mieszkańców, Cel operacyjny 2.2 - Poprawa warunków mobilności aktywnej

Zakres działań ZIT dla wszystkich celów operacyjnych jest kontynuacją działań realizowanych w ZIT 2014-2020. Zgodnie z wynikami ewaluacji strategii ZIT 2014-2020, instrument ZIT w tym obszarze został oceniony jako szczególnie trafny i efektywny. W stosunku do poprzedniej perspektywy, tabor publicznego transportu zbiorowego musi być zero i niskoemisyjny. Pojazdy muszą spełniać wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dla ekologicznie czystych pojazdów, co będzie miało pozytywny wpływ na klimat i znajduje odzwierciedlenie w kierunkach działań celu operacyjnego 2.1.

Cel operacyjny 3.2 - Integracja społeczno-kulturowa mieszkańców

CO 3.2

W ramach celu 3.2. Strategii, realizowane będą przedsięwzięcia ZIT w zakresie czterech obszarów:

1) Wspieranie samorządów metropolii i podmiotów zdrowotnych w poprawie dostępu wszystkich mieszkańców do usług zdrowotnych oraz bardziej skutecznej profilaktyki zdrowego stylu życia

W ramach celu 3.2. Strategii, realizowane będą między innymi działania w zakresie wspierania samorządów i podmiotów zdrowotnych w poprawie dostępu wszystkich mieszkanki i mieszkańców do usług zdrowotnych oraz promowanie bardziej skutecznej profilaktyki i zdrowego stylu życia. Działania z obszaru infrastruktury zdrowia mają co do zasady charakter metropolitalny, z usług tych korzystają wszyscy mieszkańcy, nie tylko z terenu miejscowości, w których powstają tego typu obiekty. Dodatkowo, biorąc pod uwagę potrzeby wynikające z przyszłych kryzysów - demograficznego, czy pandemii, a także wysokie wskaźniki zachorowań mieszkańców metropolii na choroby cywilizacyjne, zabezpieczenie dostępności mieszkańców do usług zdrowotnych, poprzez projekty ZIT realizowane na poziomie metropolitalnym, jest uzasadnione. Zgodnie z wnioskami z ewaluacji ZIT 2014-2020, instrument ZIT jest co do zasady trafnym i efektywnym sposobem interwencji publicznej.

2) Wspieranie samorządów metropolii w deinstytucjonalizacji usług społecznych oraz zapobieganie umieszczaniu osób w instytucjach pobytu długoterminowego

Działania w obszarze infrastruktury społecznej nie były dotychczas realizowane w ramach ZIT, natomiast zakres interwencji jest zgodny z działaniami realizowanymi przez OMGGG w ramach metropolitalnego Standardu minimum na rzecz OZN. Diagnoza potwierdza zasadność celu w tym zakresie, jednakże (zgodnie z rekomendacjami dotyczącymi jej uzupełnienia przedstawionymi w poprzednich pkt analizy ex-ante) wymaga uszczegółowienia w tym zakresie.

3) Rozwój i deinstytucjonalizacja usług społecznych i zdrowotnych na terenie metropolii

Uwzględniając wnioski wynikające z diagnozy uwzględniające m.in. starzenie się społeczeństwa w OM cel dot. rozwoju i deinstytucjonalizacji usług społecznych jak i zdrowotnych zdaje się być jednym z kluczowych dla OM. W perspektywie 2014-2020 projekty z zakresu usług społecznych cieszyły się ogromnym powodzeniem wśród samorządów, co wskazuje

	<p>na znaczne zapotrzebowanie a także niedofinansowanie tego obszaru w samorządach. Ewaluacja Strategii ZIT 14-20 wykazała, że projekty te były ocenione jako trafny i efektywny sposób interwencji publicznej oraz rekomenduje się dalsze wsparcie tego typu działań.</p> <p>4) Wspieranie samorządów metropolii w realizacji działań na rzecz integracji imigrantów</p> <p>Działania w obszarze wsparcia migrantów nie były dotychczas realizowane w ramach ZIT w osobnym dedykowanym obszarze, natomiast zakres interwencji jest zgodny z działaniami realizowanymi przez OMGGS w ramach metropolitalnego Standardu minimum w integracji imigrantów. Diagnoza potwierdza zasadność celu w tym zakresie, z uwagi na niekorzystne tendencje demograficzne i kurczące się zasoby pracy. Działania te są również kluczowe z perspektywy jakości życia mieszkańców (zwłaszcza pod kątem dostępu do usług publicznych) i umiędzynarodowienia metropolii, do której napływa coraz więcej migrantów (Gdańsk jest na 5 miejscu w Polsce jako cel migracji osób uciekających przed wojną w Ukrainie).</p> <p>Działania w ramach celu 3.2 częściowo pokrywają się z interwencją ZIT realizowaną w okresie 2014-2020. Dotyczy to usług społecznych, a także interwencji w obszarze zdrowia.</p> <p>Cele określone do realizacji w ramach ZIT są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza”. Określone wskaźniki produktu oraz rezultatu dotyczące celów także są zgodne z metodologią SMART.</p>
<p>PROJEKTY</p> <p>CO 1.1</p>	<p>11.3 OCENA PRZEDSIĘWZIĘĆ ROZWOJOWYCH</p> <p>Przedsięwzięcia rozwojowe określone do realizacji w ramach ZIT są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza” oraz wynikają z przeprowadzonej syntezy do diagnozy.</p> <p>Cel operacyjny: 1.1. Zwiększenie odporności metropolii na zmiany klimatu</p> <p>W ramach celu 1.1. Strategii realizowane będą projekty mające na celu adaptację do zmian klimatu oraz kompleksową termomodernizację budynków publicznych na terenie metropolii, co jest zgodne z wnioskami z diagnozy. Określone wskaźniki produktu oraz rezultatu dotyczące celów także są trafne i mierzalne oraz określone zgodne z metodologią SMART.</p> <p>W obszarze klimatu przedmiotem przedsięwzięcia będą działania zwiększające poziom adaptacyjności i wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu na terenie OMGGS, w szczególności:</p>

- efektywne i ekonomiczne sposoby utrzymania i zarządzania terenami błękitno-zielonej infrastruktury miejskiej, w tym zmniejszenie skutków tworzenia się wysp ciepła;
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych;
- działania zabezpieczające przed powodzią i suszą, w tym zmniejszenie zagrożenia powodziowego od strony rzek i morza, poprawa wykorzystania zieleni miejskiej do przystosowywania miast do zmian klimatu, zaangażowanie mieszkańców w realizację projektów mających na celu zwiększenie odporności na zmiany klimatu;
- systemy monitorowania, wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, a także szybkiego reagowania i alarmowania;
- działania edukacyjne – podnoszenie świadomości w zakresie: zwiększania odporności miast na skutki zmian klimatu, roli zielonej infrastruktury oraz właściwych postaw podczas ekstremalnych sytuacji pogodowych.

Działania realizowane w ramach przedsięwzięcia wpisywać się będą w pojęcie tzw. Adaptacji i mitygacji wielokrotnie korzystnej.

W zakresie kompleksowej termomodernizacji budynków publicznych na terenie metropolii przedsięwzięcia będą dotyczyć budynków należących do jednostek samorządu terytorialnego na terenie OMGGS, w tym budynków zabytkowych. Realizowane będą w szczególności inicjatywy:

- przewidujące zastosowanie instalacji OZE;
- uwzględniające systemy zarządzania energią;
- dotyczące budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ochroną konserwatorską;
- uwzględniające rozwiązania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu.

Wsparcie przeznaczone będzie na realizację zadań mających na celu poprawę efektywności energetycznej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, czyli działania realizowane w ramach przedsięwzięcia wpłyną pozytywnie na klimat i ochronę środowiska. Przedsięwzięcia rozwojowe określone do realizacji w ramach ZIT w zakresie celu operacyjnego 1.1 są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 z wykorzystaniem „Funduszy Europejskich dla zielonego pomorza” oraz wynikają z przeprowadzonej syntezy do diagnozy.

CO 2.1, 2.2

Cel operacyjny 2.1 - Sprawny i komfortowy transport zbiorowy podstawą mobilności mieszkańców, Cel operacyjny 2.2 - Poprawa warunków mobilności aktywnej

W ramach celu operacyjnego 2.1 realizowane będą działania polegające na realizacji inwestycji wynikających z Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji oraz z Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) dla OMGGS, których celem będzie wdrożenie spójnej polityki OMGGS w zakresie publicznego transportu zbiorowego i ograniczania komunikacji samochodowej. Działania w zakresie celu operacyjnego 2.2 odpowiadają kierunkom celu 2.1, charakterystycznym dla inwestycji związanych z mobilnością aktywną a w szczególności ruchem pieszym i rowerowym, w szczególności:

- rozwój spójnej sieci węzłów integrujących podsystemy transportu zbiorowego (kolejowego, tramwajowego, autobusowego, trolejbusowego) w kluczowych dla obszaru metropolitalnego miejscach, stanowiących punkty węzłowe w procesie przemieszczania się osób (w tym parkingi park&ride poza centrami miast);
- rozwój linii autobusowych, trolejbusowych, tramwajowych i transportu wodnego;
- rozwój zero- i niskoemisyjnego transportu poprzez zakup zero i niskoemisyjnego taboru publicznego transportu zbiorowego oraz rozbudowę infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych;
- rozwój infrastruktury dla transportu niezmotoryzowanego (budowa dróg rowerowych, pasów rowerowych w istniejącej jezdni oraz ciągów pieszo-rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą i realizacja stref ruchu uspokojonego, udostępnionych dla rowerów, poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszego i rowerowego poprzez Strategia Ponadlokalna dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 40 zapewnienie ciągłości oraz poprawienie separacji ruchu pieszego i rowerowego, przebudowa przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerów, poprawa bezpieczeństwa wokół szkół);
- poprawa konkurencyjności i bezpieczeństwa publicznego transportu zbiorowego poprzez cyfryzację; dostosowanie obiektów infrastruktury transportu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób o ograniczonych możliwościach poruszania się;
- działania edukacyjne.

Zgodnie z wynikami ewaluacji strategii ZIT 2014-2020, projekty dotyczące budowy węzłów integracyjnych wraz z trasami dojazdowymi zostały szczególnie wysoko ocenione. - Zbudowane węzły integracyjne są w ocenie ekspertów istotnym narzędziem budowy integralności społeczno-gospodarczej OMGGS w szerokim wymiarze: pomagają skomunikować obszary spoza rdzenia OMGGS z wiodącymi miastami Obszaru Metropolitalnego stanowiącymi centra gospodarcze, kulturowe, likwidują białe plamy na mapie transportowej regionu zwiększając jego integralność.

Przedsięwzięcia określone do realizacji w ramach ZIT w zakresie celu operacyjnego 2.1 i 2.2 są trafne, możliwe do realizacji w ramach ZIT w perspektywie na lata 2021-2027 oraz wynikają z przeprowadzonej syntezy do diagnozy.

CO 3.2

Cel operacyjny 3.2 - Integracja społeczno-kulturowa mieszkańców

W przypadku celu 3.2. wskazane przedsięwzięcia ZIT w dużym stopniu odpowiadają w sposób bezpośredni na problemy zidentyfikowane w diagnozie, (brak w diagnozie uszczegółowienia odnoszącego się do infrastruktury społecznej - rekomendacja do uzupełnienia zgodnie z rekomendacjami dotyczącymi diagnozy społeczno-gospodarczej, w pkt. 3 powyżej) co wskazuje na ich znaczną adekwatność. Wsparcie ZIT przeznaczone będzie na projekty z zakresu: rozwoju usług społecznych i zdrowotnych, infrastruktury społecznej i zdrowotnej a także integracji migrantów. Wartość wskaźników produktu oraz rezultatu przypisanych do poszczególnych typów interwencji również można uznać za adekwatną również w kontekście kwot przeznaczonych na ZIT vs. ogół kwoty w FEP 2021-2027 na poszczególne przedsięwzięcia.

<p>Rekomendacje CO 3.2</p>	<p>W ramach przedsięwzięcia dot.infrastruktury zdrowotnej realizowane będą między innymi projekty wspierające samorządy i podmioty zdrowotne w zwiększeniu dostępności wszystkich mieszkank i mieszkańców do usług zdrowotnych oraz promujące profilaktykę i zdrowy styl życia, potwierdzając wnioski z diagnozy. Określone wskaźniki produktu oraz rezultatu dotyczące celu także są trafne i mierzalne oraz wynikają z FEP 2021-2027. Wsparcie przeznaczone będzie na realizację zadań mających na celu zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych, które są najbardziej deficytowe i pożądane wpłynęłyby pozytywnie na Integrację społeczno-kulturową mieszkańców. Realizowane będą w szczególności projekty, które zwiększą dostępność do usług zdrowotnych oraz wykorzystują zasoby naturalne oraz potencjał regionu/metropolii.</p>
<p>ŹRÓDŁA FINANSOWANI A ZIT</p> <p>Rekomendacje:</p>	<p>11.4. OCENA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA</p> <p>W projekcie strategii uwzględniono najważniejsze źródła finansowania ZIT. Odniesienie do źródeł finansowania ZIT znajduje się w rozdziale 4 oraz w rozdziale 8. W rozdziale 4 źródła finansowania, zgodnie z rekomendacjami Instytucji Zarządzającej FEP, zostały zawarte przy opisie przedsięwzięć rozwojowych ZIT (z uwzględnieniem informacji nt. właściwego priorytetu i celu szczegółowego programu). Natomiast w rozdziale 8 znajduje się część opisowa oraz tabele finansowe, w których zakłada się następujące źródła:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (dla 7 obszarów odpowiadających 7 obszarom interwencji), 2) program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (dla obszarów transport i klimat), 3) program Krajowy Plan Odbudowy i zwiększenia odporności (dla transportu i termomodernizacji), 4) a także wymagany wkład krajowy. <p>Dokument wymaga korekt w następującym zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) konieczne jest ujednoczenie nazewnictwa - w tabeli 1 wskazuje się na "obszar interwencji", a w tabeli 3 na "cel strategiczny strategii ZIT". Powoduje to różne nazewnictwo w odniesieniu do tej samej interwencji; 4) wskazano, że planowane jest wykorzystanie mechanizmów wsparcia komplementarnych do ZIT, jak źródła krajowe oraz międzynarodowe, jednak opis ten jest bardzo ogólny, nie odnosi się do konkretnych obszarów interwencji oraz nie jest spójny z opisem źródeł finansowych strategii ponadlokalnej. Rekomendowane jest doprecyzowanie i ujednoczenie opisu; 5) W opisie źródeł finansowania przedsięwzięć rozwojowych ZIT (w rozdziale 4) uwzględniono budżet JST, natomiast w rozdziale 8 brak odniesienia do wkładu z budżetu JST, wskazano jedynie ogólnie na źródła krajowe (np. środki NFOŚiGW, programy rządowe i ministerialne). Wskazane jest uspoźnienie zapisów poprzez uwzględnienie budżetu JST w rozdziale 8. Ponadto warto doprecyzować, że środki JST pochodzą z budżetu JST szczebla powiatowego oraz gminnego; 6) opis kolumny "Alokacja budżetowa (w mln EUR)" w Tabeli 1 - nie jest jasne czy chodzi o środki programu, czy o wartości ogółem z uwzględnieniem wkładu własnego. Wskazane jest doprecyzowanie opisu kolumny.

<p>WARUNKI I PROCEDURY</p>	<p>11.5. OCENA WARUNKÓW I PROCEDUR</p> <p>Dokument prezentuje system wdrażania Strategii ZIT, w tym struktury zarządzania strategią z uwzględnieniem Członków oraz Partnerów. Wskazuje podział zadań oraz kompetencje Stowarzyszenia OMGGS, Członków, Komitetu Sterującego Strategią oraz Zarządu. Angażuje również sektor publiczny, społeczny i gospodarczy.</p> <p>Opisuje mechanizmy wdrażania opracowanej strategii w trzech wymiarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • merytorycznym – w zakresie koordynacji, spójności i przenikalności celów strategii z innymi dokumentami, np. FEP 2021-2027, Umową Partnerstwa, Planem Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, planami zagospodarowania przestrzennego OMGGS, a także województwa pomorskiego. • organizacyjnym – w zakresie systemu zarządzania i podejmowania decyzji w OMGGS istnieje podejście partnerskie, gwarantujące szerokie uprawnienia członkom Stowarzyszenia reprezentowanym w Walnym Zebraniu Członków. • społecznym – w zakresie sposobów angażowania społeczności obszaru w podejmowanych inicjatywach i działaniach w procesie realizacji strategii, a także efektach tych działań. <p>Prowadzenie monitoringu i ewaluacji Strategii pełni ważną rolę w ocenie skuteczności realizacji strategii ZIT. System monitoringu opiera się na konkretnych wskaźnikach przyporządkowanych do każdego celu strategicznego oraz celów wynikających z FEP 2021-2027. Monitoring prowadzony będzie na kilku płaszczyznach i w postaci corocznego raportu z realizacji Strategii dostarczy informacji na temat realizacji poszczególnych celów, ich kosztów, źródeł finansowania jak i stanu realizacji wskaźników rezultatu.</p> <p>Przedstawione warunki są spójne, adekwatne, skuteczne jak i dające szansę na reagowanie w przypadku zmieniających się uwarunkowań. Mają wpływ również na trwałość i stabilność zapisów Strategii.</p>
<p>ZAANGAŻOWA NIE PARTNERÓW</p>	<p>11.6 OCENA ZAANGAŻOWANIA PARTNERÓW</p> <p>Zgodnie z art. 34 ust. 15 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, Strategia ZIT określa w szczególności: “opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych”.</p>

Dodatkowo Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce, wskazuje: "Aby umożliwić zaangażowanie partnerom społeczno-gospodarczym w przygotowanie i realizację Strategii ZIT, w strukturze Związku ZIT należy uwzględnić umocowane statutowo, lub w inny prawny sposób, ciało doradcze organu stanowiącego lub lidera porozumienia składające się z wszystkich właściwych dla obszaru realizacji ZIT partnerów. Reprezentacja powinna uwzględniać m.in. społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji. Wszystkie podmioty powinny mieć prawo do opiniowania decyzji tego organu lub lidera związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii ZIT poprzez przyjmowanie przez powyższe ciała doradcze stosownych uchwał lub stanowisk."

Opis procesu zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych został uwzględniony w rozdziale 6 oraz 7 projektu strategii. Partnerzy zostali zaangażowani do prac nad przygotowaniem i realizacją strategii w ramach Komitetu Sterującego ds. Strategii Rozwoju Ponadlokalnego, który skupia kluczowych dla metropolii przedstawicieli środowisk społecznych, gospodarczych i naukowych. W rozdziale 7 wymieniono skład Komitetu. Odpowiada on ww. wymogom ustawy oraz Umowy Partnerstwa.

W projekcie strategii uwzględniono również informację, że podczas pierwszych spotkań Komitetu omówiono projekt metropolitalnych kryteriów wyboru projektów do ZIT 2021-2027 oraz proces konsultacji społecznych Strategii.

Rola partnerów została opisana zarówno w odniesieniu do prac nad przygotowaniem strategii, jak i jej realizacji, w tym:

- 1) opiniowanie decyzji Zarządu, związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii;
- 2) opiniowanie dokumentów oraz kluczowych kwestii związanych z organizacją poszczególnych etapów prac (m.in. projektów Strategii, procesu uzgadniania projektów, zakresu przedsięwzięć, listy projektów ZIT);
- 3) inicjowanie i wspieranie dialogu między interesariuszami instrumentu ZIT;
- 4) zapewnienie udziału interesariuszy w przygotowanie dokumentów dot. wdrażania ZIT, w szczególności Strategii ZIT;
- 5) formułowanie opinii i propozycji dla Zarządu oraz dla Walnego Zebrania Członków.

Rola Komitetu Sterującego w Strategii rozwoju ponadlokalnego pełniącej funkcję strategii ZIT 2021-2027 została umocowana w Statucie OMGGG (§5 ust. 2), spełniając wymogi Umowy Partnerstwa. - informacje te nie zostały zawarte w projekcie Strategii, jednak nie ma takiej konieczności.

Rekomendacje:

Ustawa o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 jako wymagany element strategii ZIT wskazuje również sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych. Ze względu na to, że ewaluacja ex-ante prowadzona jest równoległe z procesem konsultacji społecznych, brak ww. opisu. Należy uwzględnić te informacje po przeprowadzonych konsultacjach, poprzez dodanie stosownych zapisów do rozdziału 7 - Opis udziału partnerów w przygotowaniu Strategii i jej realizacji.